

TÁBORI KORNÉL

**PESTI
SPIRITISZTÁK**

László médium önval-
lomása spiritiszták el-
len = nyilatkozatai
Báró Schrenck Notzing
Lászlóról. Törvény-
széki szakértők és egye-
temi orvostanárok vé-
leményei. — Szeánsz
jegyzőkönyvek.

**BUDAPEST
TOLNAI VILÁGLAPJA KIADÁSA.**

Ezt a kis pompás művet, amit most a kezében tart, Tolnai Világlapja képes hetilap és a „Bazár“ kéthetenként megjelenő divatlap teljesen ingyen adja minden lap-példányához.

Visszaélést követ el

az elárusító, ha nem adja ezt a könyvet a laphoz, miért is nagyon kérjük, hogy okvetlen követelje az elárusítótól.

Huszonötmillió kötetet osztott ki különböző művekből fenállása óta Tolnai Világlapja kedvezmény gyanánt olvasóinak.

Nem kell előfizetni, mert ha számonként veszi, akkor is díjtalanul kapja hozzá ezen művet.

Tolnai Nyomdai Müintézet és Kiadóvállalat
K.-T Budapest, Dohány-ucca 12.

A tisztességes spiritiszták.

ÁROM évvel ezelőtt, mint más esztendőekben is, körülbelül negyven Uránia rendszerű előadást tartottam s az egyiknek során vetített képek illusztrálásával beszámoltam a *hipnózissal* összefüggő legújabb tapasztalatokról is. Főkép kriminalisztikai nézőpontból vizsgáltam az újbudapesti sugalló-divatot, a szuggerátor-mániát, s a velejáró súlyos károkat, valamint az olykor *csalásra* fölbérelt médiumok viselt dolgait. Az előadás után fölkeresett két tekintélyes állású ur és arra kértek, hogy foglalkozzam külön a *spiritizmussal*, de előbb szerezzek konkrét meggyőződést a lélektani kutatás fejlődésének budapesti menetéről. Meghívtak néhány zártkörű elő-

adásra, majd több *szeánszra* s ezeknek néhány epizódját ismertetni fogom.

Egy úriasszony — nagynevű politikus és volt miniszter neje, — olyan ülésre hívott meg, amely csupa mágánshölgy jelenlétében folyt le. — Egy malommunkás, Somogyi János azok közé hívott, akikről már a *Pesti Specialitások* című könyvemben írtam *A révülők* címmel. — *Kissné* Vilma önagysága százötven oldalnyi füzetet adott át saját spiritiszta élményeiről. A József-utca 20. száma alatt egy fodrász átnyújtotta „Jézus Életét amelyet „Isten lelkétől ihletve” Keszérü Erzsébet írt *mint médium* a kispesti Aladár-utca 50. száma alatt, sorozatos transzban. — Nagy érdeklődést keltő vitaelőadások folytak a József-körut 70. száma alatt, dr. *Stark* Jenő orvos lakásán, ahol bemutatták a többi közt a híres „muzsályi csoda” gyerekhősét. — Sok tanulságos részlettel szolgált a Gülbaba-utca 21. száma alatt *Torday* Vilmos igazságügyi főtanácsos, aki főképp a metapszihikai társaság létesítése körül fáradzott önzetlenül a homályos esetek tisztázásának célzatával.

Médiumok a homályban.

Most egy-egy képet próbálok rajzolni a szeánszok néhány jelenetéről,

hogy aztán az olvasó maga is megformálhassa ítéletét. Jóhiszemű spiritistákat nem akarok megbántani, viszont az ellentábort sem támadom oktalantul, csak a szellemhit csalóit állítom pellengérré a hosszú nyomozás alapján, melyet a társadalom valamennyi rétegében végeztem. Mert a tulvilági probléma, a spiritizmus minden fajtája — kivált a világháború óta — egyre szélesebb körben izgatja Pest minden társadalmi osztályának fantáziáját, vagy tudásvágyát. *László Lászlón* kívül pedig — akinek botránya az egész világsajtót bejárta — n.ig egész sereg női és férfi-médium működik itt és mór csak az összehasonlítás miatt is föltétlenül szükséges, hogy ezekről a homályban maradt médiumokról ugyancsak föltárjunk jellemző momentumokat.

Kató révülése.

Soha még nem írtak *Kató médiumról*, aki a volt miniszterné ülésein szerepelt. Mint gépirókisasszony dolgozott a Vár egyik előkelő hivatalában. Egyszer „rosszul lett“ s majdnem kifordult szemmel, síró hangon mondta, hogy a kegyelmes úr lakásán valami baj történt, azonnal menjenek oda. A viszo-

nyok egyik ismerője azt felelte, hogy nincs is senki otthon, mert a ház úrnője vidékre utazott. A reszkető lány könyörgésére mégis csak oda-küldtek s akkor kiderült, hogy a miniszterné váratlanul visszatért és nem sokkal előbb rosszul lett, úgy, hogy ájultan találták meg a fürdőszobában

Attól fogva a leányt, aki tizenöt éves korában révült először transzba, sokszor meghívták a főúri társaságba is. Így beszélt a saját médiumitásáról: „Körülbelül tíz percig szoktam úgy ülni, hogy valaki fogja a kezemet, aztán görcsös rándulás fog el, rövid időközökben, de mindig hevesebben. Aki figyelt, kivétel nélkül úgy látta, hogy hörögve lélegzem, mielőtt elkábulok. Körülbelül három perc múlva megváltozom, még a hangom is más, idegen kiejtésű, határozottan férfias: rendszerint egy elhunyt ifjú arisztokrata személyiségé nyilatkozik meg általam.“

A szeánszvezető *dr. P. I.* szerint a leány olyan, mintha elájult volna, dá csöndesen és nagy izgalom nélkül. Inkább a meghalás fizikai lefolyásához hasonló a transzbaesés első része, mint az epilepsziás rosszulléthez. A szemgolyó éppúgy kifordul, mint a haldoklóé. Testi érzékenysége a minimumra csökken. A tűszúrást alig érzi, sőt az égő gyufa forróságát sem.

Föltűnő hasonlat.

Különös, hogy ez a folyamat mennyire azonos a híres *Piper né* esetével. (*M. Sage* „Piperné, a médium“ című könyve 24-ik oldalán.) *Charles Richei* tanár írta le így az amerikai asszony transzállapotát. Azt a személyiséget, aki a médium — tehát ebben az esetben Piperné — által nyilatkozik meg, *control*-nak nevezik az angolok és Sage a következőket állítja róla:

— Ilyen control Pipernénál az erős férfias hangú Phinuit. De nem az egyetlen .. Piperné szelleme a controlok állítása szerint a transz-állapot idején csaknem egészen elhagyja testét, amiképpen, megint csak a controlok szerint, a rendes alvás alkalmával is történni szokott. Az ilyen testet aztán a testetlen szellemek üres buroknak látják, amely rájuk fényként ható erőt sugároz. Belemerülnek ebbe a fénybe és *azokat a gondolatokat, amelyek ebben az állapotban keletkeznek, Piperné szervezete írásban vagy élőszóval közli velünk.*

Médiúmsága úgy támadt, hogy — mint később a magyar leánynak — traumatikus daganata volt és amikor tanácsért fordult *Cocke* nevű ismerősehez, ez szeánszot tartott vele, a kezét rátette Piperné fejére s az asszony „nyomban érezte, hogy eszmé-

tétét most mindjárt el fogja veszteni; valami fényáradatot látott és ismeretlen emberi arcokat s egy kezét, amely a szeme előtt mozgott; ayra, hogy ezután mi következett nem emlékszik. Magához térése után mondták el neki, hogy egy *Chlorine* nevű fiatal indián nő nyilatkozott meg általa s egy véletlenül épp akkor ott járt tanácskérőt erősen meggyőzött a halál utáni élet valóságáról.” így vették észre, hogy Piperné milyen jó médium.

Szeánszainak leírásaiból nem citálhatunk, mert a helyet inkább a pesti ülések eddig nem közölt részleteire tartjuk fönt. De azt megállapíthatjuk, hogy Kató médium alig csinált egyebet, mint amerikai példaképe. Az ilyen *ismétlődő kísérletek* jelentőségét, pedig — amint összegyűjtöttem — épp a László-botrány adatai világítják sieg a legnagyobb élességgel.

„Ihlet-látási” tünetények.

Szántó Miklós igazgató eltűnésével és öngyilkosságával kapcsolatban sokat írtak a lapok 1924 február havában azokról a kétségbeesett kísérletekről, amelyeket Szántóné tett urának a föl kutatása céljából. Pénzre éhes csalók és jóhiszemű „messze-érzők”, agyafürt jósnők és hívő tele-

pátok egész raja vonult föl. Azok közt, akik nem zsarolás céljából álltak elő, volt egy Kolozsvárról menekült szép fiatal asszony. *Torday* Vilmos beszélt el, hogy „a hölgy élete gyermekkorától fogva tele van rendkívüli eseményekkel, a kivetítődő *másod-énnek*, egy másik tudatállapotnak, az ihletvelátásnak és egyéb szomnambul képességnek csodás és ritka eseteivel. A férjét, B. L. egyetemi tanárt az oláhok puskatussal úgy mellbeverték, hogy behalt a sérüléseibe s az özvegy hosszabb időre önkívületbe, illetőleg egy másik tudatbeli állapotba jutott s így került Budapestre.” Csak hónapok múlva ocsúdott fel újra első énjébe egy második személy véletlen szuggesztiójára.

Sok szenvedés után Budapesten újra férjhezment I. G. volt századoshoz, aki lassanként „rájött” arra, hogy a régi előkelő magyar családból származó és különben normális fiatal asszony „hihetetlen tér- és időbeli tisztánlátó képességgel bír” főképp, ha a sajátos öntudatváltozáson megy keresztül, különös második lényé változva át. Néha egyidőben látták két helyen — így mondta el *Torday* — mint a *másod-én* (*second-sight*) jelenését.

— Nem úgy jő tranceba, mint más spiritisztikus médium, hanem úgy,

hogy előbb *megdörzsöli a jobb szemét*. Ekkor sötétvörös foltok (véraláfutások) jelennek meg a szeme körül, amelyek azonban néhány perc múlva eltűnnek. Amikor pedig, ugyancsak néhány perc múlva újra felnyitja szemeit, idegenül néz körül, — mintha egy más világból jött volna — a *sajátságos második lény: „Norma” vagy „Nona”*.

És ebben az állapotban nem ül mereven, csukott szemekkel, órákhosszán át egy helyben, mint ahogyan ezt a spiritiszta ülések médiumai szokták tenni, hanem megtízszerezett élénkséggel ugrál, tesz-vesz, játszik, csodálkozik, kíváncsiskodik, pajkoskodik, mint valami bájos, de vad gyermek. Azután, mikor már kipajkoskodta magát, jönnek a *csodák*.

Az öt felkereső idegeneknek, akiket csuklójuknál fogva megérintett, megdöbentő precizitással írta le *múltjukat, jelenüket, gondolataikat, vágyaikat és nem egyszer jövőjüket is*.

— De bármennyiszer ott láttam is — mondja Torday — a meglepetés kifejezését az arcokon vagy a megindultság könnyeit a szemekben, az ilyen tisztánlátást nem tarthattam tudományos értékűnek. Elhatároztam tehát, hogy néhány exakt tisztánlátási kísérletet végzek véle. írásokat, rajzokat hoztam tehát bezárt, *átláthatatlan borítékokban*. „Nona” kezébe vette,

homlokához szorította a borítékot és egy víziószerű képben meglátta azt, ami abban írva volt. íme, egy példa a sok közül. Ez volt a levélben: „Krisztus tanította az embereket arra, hogy mi a szeretet.” A zárt borítékot odaadtam a kezébe s kértem, mondja meg, mit lát. Néhány perc múlva a következő víziója volt:

„Látok egy sereg embert. .. milyen furcsa, ugyan mit csinálnak? ... Tornáznak? Karjaikat felemelik, aztán meghajtva magukat, előre hajtják ... Valami ünnepély ez? Királyt választanak? . . . Most látok egy embert . . . Különálló dombon áll] .. szép köntös van rajta, nagy ujjakkal . . . Beszél az emberekhez . .. Mit beszél? Ó, ez az ember pap ... az Istenről beszél, a szeretetről” ...

A gondolatnak megfelelő képet látott tehát. Mondhatnék erre, hogy ez gondolatátvitel volt, telepátia. Igen ám, de akkor is leírta a levelek tartalmát, amikor nem én írtam azokat, hanem egy barátom, ki jelen se volt a kíséretnél, s a borítékot már beragasztva adta át nekem anélkül, hogy tudtam volna, mi van benne! És számtalanszor helyesen látott meg olyasmit is, amit senki sem tudott, mert csak a jövőben történt meg. Akárhányszor meglátta, megmondotta azt is, *hol van egy-egy elveszett tárgy.*

„Nona” híres elődjének, *alapi Salamon* Ellának sok ilyen esetét írta le *Tábori Kornél* 1908-ban megjelent könyvében.

Apport-csodák.

A spiritisztikus irodalomban „*Apport*” néven ismert jelenségeket számtalanszor figyelhettük meg Nonánál. Ilyenkor oly mozdulatokat végez kezeivel, mint egy imádkozó dervis, vagy fakir, két kezét feltartva a levegőbe, azután meghajlik mélyen és karjait keresztbe teszi a mellén. Arca szenvedő, fájdalmas kifejezést ölt, egyszerre megtántorodik, *s ebben a pillanatban hull a tárgy, nem látni, merről jön*, honnan esik, csak a koppantást hallani, vagy a felvillanást látni. Vagy kétszáz egyén volt már tanúja az ilyen apportoknak, de nem tudok arról, hogy bárki is felfedezett volna nála valamilyen trükköt. A tárgyak, amik ilyenkor jöttek. — Isten tudja hogyan és honnan — a következők voltak: *apró kövek, virágok, zsemlyék, gyógyfüvek és gyógyporok, olaj*. Többször voltam szemtanúja annak, amint konyhája ajtaját kinyitva, azon egy zsemlye repült be, holott a folyosón nem volt senki. Gyakran elveszett tárgyai — egy gyűrű, egy melltű, bankjegyek stb. — jelennek meg hir-

telen a levegőben és pattannak le mellette.

1923 novemberében Tordal fölvitte őt egy előkelő kis társaságba, hol rajta kívül két hölgy és öt férfi volt jelen. A kísérlet megkezdése előtt fölkérte a háziasszonyt, hogy hölgyvendége segítségével vizsgálja meg kissé a másik szobában J-nét, nincs-e nála valami, Nem találtak semmit, pedig még kontyába és cipői szárába is belenéztek. A hölgy életében először volt ebben a lakásban, ahol tehát hét szempár figyelte minder, legkisebb mozdulatát.

Megkezdődött az „ülés”. Szemdörzsölés után vörös véraláfutás, azután jelentkezik Nona. Törökösen letérdel a szőnyegre végzi a keleties mozdulatokat, közben beszél mindenfélét. Egyszerre a vele szemben ülő urra mutat: *„nézzék meg, annak az embernek a háta mögött, a földön van — két babszem!”*

Bab, a szalonban, a zongora alatt? Már hogy kerülhetne ide? Hitetlenkedve nézünk össze, de mégis keresünk. És íme, ott fekszik. Nonától 3 méternyire, egy közbeeső óriási bőrfotel mögött, a zongora alatt két pici. fehér babszem. Csodálkozva tapogatjuk, nyomkodjuk a két babszemet, valódi igazi magvak. Egyszerre újra megszólal „Nona”¹:

— Most vigyázzanak, kővé fogom változtatni a babszemeket!

A babszemeket a lakás úrnőjének sajátkezüleg ki kellett dobnia az ablakon. Azután úgy ő, mint Nona feltartott karokkal és nyitott tenyerekkel odaállottak az ablak elé, s a másik pillanatban, anélkül, hogy a kövek repülését láthattuk volna, két koppanást hallunk a padlón, valahonnan valahogyan *leesett a két kis kövecske ...*

A szalonban folyton égett a villany, mely bár vörös papírral volt letakarva, oly nagy világosságot adott, hogy tisztán láthattuk minden mozdulatát. A lakás az első emeleten volt, Budán, J.-né lakása pedig a Józsefvárosban van. Teljesen kizárt dolog, hogy élő ember dobhatta volna be a kövecskéket, összejátszásból.

Egyetlen gyanús mozdulatát J.-nénak nem lehetett észrevenni. A kísérlet után teljesen kimerült, kezei jéghidegek voltak, testét izzadság lepte el.

— A legszebb jelenségek egyike volt — végezte Tordai — az 5 szál őszi-rózsának szabadon lebegése a levegőben, testétől egy méter távolságban, a földtől egy és fél méter magasságban egy teljes percig. Ugyebár hihetetlen dolgok ezek? De én megteszem kötelességemet azzal, hogy közlöm azt, amit sokadmagammal megfigyelhettem és *becsületszavamat adom arra hogy minden úgy történt.* Ezzel a fiatal

asszonnyal foglalkozni kell tudományosan is. Talán nálunk is létesül egy *parapszichikai intézet* az ily jelenségek éuakt tanulmányozására, amilyen intézet párisi mintára nemrég alakult Bécsben egyetemi tanárok vezetése alatt.

Az okkultizmus vámszedői.

Külön nagy csoportba tartoznak Budapesten az okkultizmus ravasz vámszedői. Nagyrészüik csak egyszerűen kihasználja azt a tényt, hogy állandó az érdeklődés minden „okkult dolog” iránt, akár a spiritizmus, akár a hipnózis, vagy más — egymással sokszor össze sem függő — „rejtelem” iránt. Csak gonosz rágalom említheti őket egy napon a jóhiszemű és becsületes metapszihikusokkal.

Hogy mennyire a divathoz igazodik ez is, azt sok bűnügy bizonyítja. A legutóbbi években határozottan elterjedt mániává lett a kokain-élvezés, vagy más hasonló izgatószer használata. A roncsolt idegzet leírhatatlan szerelmi passziókba is sodorta a telhetetleneket. Már nem elégedtek meg a külön női kártyabarlangokkal, alakult külön női találkahely a beteg szerelem céljaira is. Gyanútlan úri családok, férjek és apák azt hitték, hogy az illető hölgyek ártatlan szen-

vedélynek áldoznak. Mivel a spiritizmus divatba jött, ennek a köntösével takaróztak, s azt mondták, hogy szolid szeánszok folynak ott, ahol már a *Krafft-Ebing* könyvéből sem ismert rémek tomboltak.

1924 március végén pattant ki a *Gessmamp-botrány*. Gessmann Albert a bécsi Építő-Hitelbank elnöke mérgezés tünetei közt rosszul lett s feleségét, a szép *Pultkamer* Leonie bárónőt gyanúsították azzal, hogy arzént csempészett a feketekávéjába. A rendőri vizsgálat borzalmas részleteket derített ki és a szálak Budapestre is elnyúltak.

Gessmanné kokainista és morfinista is volt, már egészen ifjúkorában egy németországi gyógyítóintézetbe dugták és több év óta széles körben sutogva emlegették furcsa viselkedését. A ragyogó szépségű fiatal asszonyról házi személyzete vallotta, hogy vadul gyűlöli a férfiakat. Egyik barátnőjének pedig, akihez „szerelmi kapocs” fűzte, dühösen mondta a bárónő, hogy férje — mihelyt végrendeletet csinált — el kell hogy tűnjön az útból. Maga Gessmann a rendőrségen elbeszélte, hogy felesége „viszonyt” folytatott egy színésznővel és egy táncosnővel is, akik annyira kizsákmányolták, hogy sok pénzét rájuk költve már az ékszereit is zálogba tette. Különben

védte az asszonyt azzal, hogy alighanem csak pillanatnyi elmezavarásban akarta őt megmérgezni vagy esetleg csak egy időre magától távol tartani.

A detektívek kinyomozták, hogy Gessmanné három barátnővel is mulatozott. Az egyiket „der Lolo” néven ismerték női körökben. A másik, aki „Karola” álnevet használt, Münchenbe szökött, a harmadik pedig, aki „die warme Pesterin” néven volt ismert, hirtelen Budapestre utazott. A pesti barátnő lakásán folytak leginkább azok a „spiritizta”-szeánszok, amelyeknek azonban semmi közük nem volt a szellemidézéssel, vagy épp a komoly lélekkutatással.

Médium helyett morfium játszott a főszerepet a hírhedt *gellérthegyi villa* szalonjában. Egy öngyilkosság nyomán derült ki, hogy a villa úrnője, akit bizalmas körben *Sappho*-nak hívtak, több fiatal leányt rontott meg „szekszuális értelemben”.

Ebben a villában találták meg a *kellős énnő* leányt, aki nappal szolid, előkelő hölgy volt, éjjel pedig orgiázott. Amikor először tűnt el bécsi házukból, egyik *énje* — így mesélte utóbb — beleszeretett egy pesti piktorba, míg a másik nem is ismerte. Az egyik *én* borzasztóan megkínozta a másikat. Rabkórházba vitték s akkor

egy rendőrtanácsosnak eszébe jutott az a *báró*, aki öntudatlan állapotában betörővé lett és a báró példájára hipnózishoz értő doktorral vizsgálta meg a leányt. Néhány szuggesztiós ülés után csakugyan eltűnt a bűnre hajló második *én*.

Egy vén budai jósnő, haladni akarván a korrall, kártyamókáiról áttért a „spiritizmusra”. Csupán akkor lepelték le ezt, amikor kiderült, hogy mohóságában találkahelyet rendezett be a lakásán és az ál-szeánszokon titkos kábítószerrel tette a „révülést” annyira biztossá, hogy a 14 — 16 éves leányok tehetetlen prédákká lettek. Kétévi fegyházat kapott. De a legborzasztóbb esetek nem jutnak bírói tárgyalásig.

A spiritizmus régi bűnöseiről *Nyomorultak-gazemberek* (1908) című könyvemben, amelyet *Székely* Vladimir rendőrfőtanácsossal együtt írtam, több adat is van.

Becsapott médiumok.

A pesti szuggeráló-mánia terjedését jellemzi, hogy a toloncházi *tyúkketrebe*, már mint a szoknyás tyúkok drótkerítése mögé is jutott egy női szuggerátor, aki a mulató kisgazdák zsebéből is *kiszuggerálta* a pénztárcát. Egy

Hrabec nevű gimnazista a diáktársait hipnotizálta a Markó-utcában. Egy *Mittelmann* nevű facér pincér a főkapitánysági dutyiban is hipnotizált. Egyik fogolytársának azt szuggerálta, hogy legyen kutya, a másiknak azt, hogy legyen macska. Négykézláb össze is marakodtak s a berohant rendőrök alig tudták őket szétválasztani.

A vándor szuggerátorok ország-szerte elterjesztették a „spiritisza és hipnotikus” mutatványokat. A hozzá-nemértés pedig sokhelyt súlyos betegségeket, sőt öngyilkossági járványt is okozott, mint a László-esetben történt. A kóklerek egyrésze orvosnak vagy professzornak hazudta magát s ahonnan valami intelligensebb, igazán olvasott hatásági személy ki nem kergette őket, ott mindig sok pénzt vág-tak zsebre. Egész nívójukat jellemzi a következő plakát:

**REMEGJEN MEG AZ IZGALOMTÓL
MINDEN IDEGSZÁLA!**

Végre megérte Ön is, hogy nem bosszantó szájalmas utánzóknak ül fel — mint eddig — hanem rövidesen városunkba érkezik és itt néhány szenzációs előadást fog tartani maga a nagy, világhírű akaratfenomén SCHENK JENŐ professzor.

Az európai sajtó fogalommmá pecsé-

telte ezt a nevet és világkörüli útja az
üstökös fényes pályafutása.

A TANÁR MA A KONTINENS LEG- NAGYOBB ATRAKCIÓJA.

Előadásának programja:

Az indus szent fakírok és voglik
ellesztett titkai.

(Európai kultúrembernek eddig meg-
fejthetetlen rejtély.)

A közönség közül jelentkezzen aki
akar kívánjon akármit ... és azonnal
teljesül!

Mondja el legtitkosabb vágyát: Nagy
tehetség, zenész, táncos, énekes, szí-
nész síb. szeretne lenni? — Utnzni
akar: kocsin, autón, óceánjárón,
expresszen, repülőgépen . . . cxótikus
országokba? — Szabadulni óhajt átkos
szenvedélyeitől (kártya, alkohol, do-
hányzás, féltékenység stb.) — Kopasz
fejére hajtat, ínycbe uj fogat, öregebb
fiatalabbá óhajt-c válni? Csodás víziók,
halltieinációk birodalmába kíván ho-
lyongani?

Nincsen emberi álom, vágy, ideál,
amely a nagymester egy bűvös pillan-
tásába tényyé ne válnék!

Meg kell néhány rövid sorból érte-
nie, hogy

SCHENK JENŐ előadása

az emberi produkálóképesség csúcs-
pontja!

A falragaszokon elolvassa, hogy mikor lesz az előadás és hol válthat jegyet már előre, — ha Ön is helyhez akar még jutni. SCHENK JENŐ előadása — életének legnagyobb eseménye.

Külföldi kutatók.

Csak a folyton figyelő tudja, hogy Budapesten milyen óriásu számú embert Izgat ma is a materializációs leleplező-affér, de talán jellemzőbb az hogy a külföldi nagy lapok egyrésze még sokkal többet írt a pesti szenzációról, mint maguk a magyar lapok. Valósággal hihetetlen, hogy világszerte milyen rendkívüli érdeklődést, sőt viharos izgalmat támasztott. És minden gondolkozónak szöveget üthet a fejébe az, hogy világhírű tudósok foglalkoznak a nem épp helyesen okkultnak keresztelt jelenségekkel. Először *Crookes*, a nagy angol fizikus próbált tudományos bizonyító módszert alkotni a médiumizmus élettani tünetényei számára. „A spiritualizmus és a tudomány” című könyvben; amelyet egészében lefordítottam, — olvasható számos kísérletének a leírása. A londoni lélekbúvár-társaság bizottsága mondja a jelentésben;

— Tizenhárom tanú igazolása sze-

rint nehéz testek — néhányszor emberek is — lassan a levegőbe emelkedtek és ott maradtak egy ideig, bármely látható, vagy érezhető támogatás nélkül.

— Tizennégy tanú igazolja, hogy kezeket vagy alakokat vettek észre, amelyek nem tartoztak emberi lényhez, de azért külső és mozgás dolgában mind élethű volt, sőt olykor érintették vagy meg is ragadták ezeket; és hogy ennél fogva meggyőződésük, hogy mindez nem csalás vagy képzelet eredménye.

— Nyolc tanú vallja, hogy részletes értesítéseket kaptak — kopogás, Írás útján, vagy más oly módon, amelynek megbízhatóságát ők maguk, vagy a jelenvolt személyek most még nem ismerik — de amelyeket a következő nyomozás helyesnek talált.

— Hat tanú vallja, hogy értesítést kaptak jövőendő eseményekről és hogy néhány esetben napokkal és hetekkel előbb, még az órát és a percet is pontosan előre megmondták.

Még jópár eféle csodálatosan hangzó tanúvallomás hangzott el. Crookes, aki föltalálta a héliumot és megkapta a Nobel-díjat, a tudósok százait készítette s néhol szinte ingerelte a továbbkutatásra. Több előadáson és hosszabb cikkekben ismertettem a régi és újabb eredményeket és most csak tömören

vázolom néhányát. Olaszországban *Morselli* genovai tanár ezeroldalas művében fejti ki a tünemények valóságát. *Luciani* római és *Bolazzi* nápolyi fiziologusok, *Lombroso* turini pszichiáter és *Pio Foa* turini anatómus folytatták *Morselli* kísérleteit.

Franciaországban *Charle Richet* tanár és hívei tökéletesítették a vizsgálómódszert. A párizsi lélekbúvárlati intézet egyetlen problémát sokezer frank költséggel három éven át fürkésztet egész tudós-bizottság közreműködésével. Ott ült *Curie* és *Curiené*, a világhírű tudospár, *Courtier* fiziológus, a Sorbonne élettani professzora, *Bergson*, a nagy bölcsész, *Poincaré*, a mennviségtantudós stb. Bonyolult grafikus regisztráló apparátusokkal (maguktól író jelzőkészülékekkel), mérlegekkel és sokféle más műszerrel dolgoztak.

A londoni metapszihikai társaság szintén rendkívül széles körben tanulmányozza a médiumisztikus jelenségeket, s ott főképp dr. *William Crawford* egyetemi tanár működése vált nevezetessé.

Budapesti kísérletek.

A jelenségeknek voltaképp csak egy *részlelcsoportja* az, amely a budapesti leleplezés alkalmából szóbakerült. Sikerrült megkapnom az egész anyagot és

pontosan követem a pesti kutatók egész okfejtésének a nyomát, mielőtt rátérnék a botrányhőssé lett médium önvallomására s a többi vizsgálati anyag föltárására.

A müncheni báró dr. *Schrenck-Notzing* orvos évekig kísérletezett a „materializáció (anyagosság, testetöltés) igazolására” és utána a pesti metapszihikusok kísérleteik nyomán reális ténynek mondták azt a jelenséget, amelynél a médium testéből kiválik egy bizonyos substancia. Többnyire fehér, néha szürke, részint gáz-, részint cseppfolyós-, részint szilárd-halmazállapotú anyag. A médium testén kívül összesűrűsödik, alakot ölt, majd újra visszatér a médium testébe. Ezt dr. Schrenck-Notzing azért nevezte el teleplazmának, mert a plazmaszerű anyag a médium testén kívül, attól bizonyos *távolságra* mutatkozik. Ha az anyag emberi testrészt, vagy egész emberi alak morfológikus (alak-tani) sajátosságait ölti föl, *akkor* lehet szó a tulajdonképpeni materializációról.

Fényképeket produkált a (*elekinézis* (távrolmogatás) igazolására is. Egy ilyen képen, amelyet megkaptam, a médium háta mögött *gitár* emelkedik a levegőbe. Azzal magyarázta, hogy teleplazmikus kiáramlások idézik elő az ilyen. A médiumot, Eusapia Palla-

dino-t többször leleplezték. Viszont a kísérletek *bizonyos* percentjét föltétlenül valódinak tartják.

A *pesti* metapszihikusok éppúgy, mint a külföldiek levetkőztették a

1. László mint médium.
(A függöny mögött kiválik szájából a „plazma“.)

médiumot, rutáit félrerakták és többen, leginkább orvosok, megvizsgálták, bevilágítottak száj, orr-, fül- stb. nyílásaiba: szétterpesztették a kéz-

és lábujjait, kifésülték a haját. Aztán Idegen ruhát adtak rá, sőt többször ruhátlanul kellett a szoba egyik sarkába leülnie. Egyszer az ülés előtt huszonötgramm ricinusolajat is adtak be a médiumnak és dr. *Szabó* Arnold gyomormosást végzett rajta, — hogy kívül-belül ellenőrizhessék: nem rejtett-e el valamit?

László médiumnál eleinte főképp „fényjelenségeket” tapasztaltak a sötétben. Olyankor is, ha lefogták a kezét. Egyszer a szoba mennyezetéről szállott alá egy galambtojásnagyságú fény gömb, majd kékes-zöld színű szikragolyócskák. Ugyanakkor telepazmatikus jelenséget láttak, amint a médium szájából jött ki.

Oldalról is lefényképezték azt a plazmát, amely szövetszerű masszának látszott és mint a lepkeszárny kezdett elterülni. A médium állítólag transz-állomban volt és fölébredve semmire sem emlékezett.

A médium aztán csak fürdőtrikót viselt és állítólag sehova se dughatott el valami segédeszközt. Kezét jobbról-balról lefogták, míg a plazma lassan — kissé lengedezve — a szájából mind lejjebb ereszkedett s a fölvétel után oda visszahúzódott.

Azt mondták, hogy a médiumot folyton ellenőrzik a függönyökkel ellátott sötét sarokban és míg a kezét-

lábát fogják, a vörös lámpa mellett szüntelenül figyelik a mozdulatait.

A sötét sarok és a vörös fény azért kellett, mert úgymond a plazma érzékeny az erősebb fény iránt s csak pillanatokra bírja el, különben szétoszlik, vagy azonnal visszavonul.

A médium gyomrába se rejthette el — mondták — mert hisz a teleplazma többnyire olyan jelentős tömegű volt. Az egyik fénykép szerint például 115 centiméter a hossza és 10 centiméter az átlagos szélessége, tehát az egész területe majdnem 1200 négyzetcentiméter.

De volt olyan jelenség is, amelyiknél semmi szövetszerűség nem látszott. Néha azt jelentették, hogy síkos hólyagnak, vagy bőrszerű anyagnak látszik. Ily nyulványos plazmákat fotografált a többi közt Schrenck-Hotzing és a párizsi dr. Geley is.

Ki akarták próbálni, hogy a teleplazma Budapesten is átmegy-e például egy kaiapfátyol szűk lyukain, mint Schrenck-Notzing egyik médiumánál történt, anélkül, hogy a fátyol megsértődne. A médium fejét fátyolba kötötték, de a kezét is, hogy ne tudjon manipulálni. Schrenck-Notzing szerint a plazma a fátyolon át ment ki és vonul vissza, anélkül hogy a fátyolon a legkisebb szakadás látszott volna a kísérlet után.

Budapesten teljes sikerrel ismételték meg — így mondták — a kísérletet Épp akkor, amikor belsőleg is ellenőrizték a médiumot ricinusszal és gyomormosással. Vörös lámpa gyöngye fénye mellett figyelték, hogy vonul ki szájon és fátyolon át a plazma

2 Megfogott kezű médium szálából „amorf massa“ jön ki és „fej-alakot“ ölt.

és föltétlenül biztosra vették a jelen-ség valódiságát.

Az egyik ellenőrző azt állítja, hogy hüvelyk- és mutatóujját a médium szája és a fátyol közé tolta és meg-állapította, hogy a plazma áthatolt a fátyolon.

Mutatták, hogy már épp eltűnik az a bizonyos plazma, míg a fátyol sértetlen maradt s az ellenőrző kijelentette, hogy ennél jobban nem lehet kontrollálni egy jelenség valóságát.

A rejtelmes sugarak.

Más furcsa megfigyelés volt a teleplazmikus *fonalak* jelensége. Először dr. *Ochorovitz* Gyula varsói egyetemi tanár konstatálta még 1912-ben. A médium kezei közt egy gyufásdoboz emelkedett a levegőbe, látszóan „segítség nélkül”.

De ugyanígy más, nehezebb tárgy, például egy olló is „fölemelkedett a levegőbe”. Egy ideig nem is tudtak erre a jelenségre magyarázatot találni. *Ochorovitz* először *merev sugaraknak* nevezte el. Aztán *Schrenck-Notzing* ugyanavval a médiummal tett később kísérletet. Föltűnt neki, hogy a médium úgy tartja ujjait, mintha azokból bizonyos szálak erednének s ezek a szálak tartanák a tárgyakat. Állítólag szigorú tudományos ellenőrzéssel ismételték a kísérletet.

A médiumnak föl kellett túrnie a ruhája ujjait s karját egy asztalkára tennie, ahonnan nem vehette le többé. Nagyítóval vizsgálták: nincs-e valami hajszál, vagy cérna ott. De nem talált semmit s a celluloid-labda mégis a le-

vegőbe emelkedett.

Schrenck-Notzing sokszor ismételte a kísérletet, amint mondta, állandó nagy ellenőrzés mellett. Aztán nagyította a titokzatos jelenség fényképét s mikrofotografiai (nagyító) összehasonlítás útján arra az eredményre jutott, hogy nem volt ott se haj, se cérnaszál, se kókusz, vagy egyéb fonál, hanem valami különös teleplazmatikus anyag, amely a médium testéből ered.

Hát ezt a kísérletet is megismételték Budapesten. A nézők előtt, „többször szakadt el és képződött újra vörös lámpafénynél a plazmatikus szál, amíg végre le tudták fényképezni”. Többször megesett, hogy az elszakadás után rögtön odakaptak a médium ujjaihoz, de hasztalanul kerestek valami szálat.

Kétszer is fotografáltak ilyet. A médium mindig lecsukott szemmel emelte a dobozt, amelybe gombostűhorgot szúrtak. A horogba akasztotta a fonalat és úgy emelte föl a dobozt.

Egyszer habszerű massa ereszkedett le a médium szájából, majd Tordai szerint a plazma szabadon, összeköttetés nélkül ott maradt a tenyerén. De pár pillanat múlva mint egy láthatatlan száltól vonva, hirtelen felemelkedett, vissza a médium

A plazmafejek csodái.

Később már „nemcsak alakatlan plazmát figyeltek meg, hanem kezeket, ujjakat és fejeket is”. Eleinte torz alakzatokat, majd tökéletesebb kezet. A kezet állítólag óvatosan megérintették, mert az erősebb érintésre „fáj-

3. Dr. báró Schrenck-Notzing kísérlete Budapesten.

dalmasan reagál” a médium, s érezték, hogy az addigi plazmáknál tömörebb és szárazabb.

Dr. Schrenck-Notzing jelenlétében is készült — Budapesten — fotográfia. Ezen a médium jobbkarját ellenőrző és tartó kéz a híres németé.

Külföldi jelentés bőven érkezeit arról is, hogy a kezdetben amorf masz-

szából fejek alakulhatnak ki. Dr. Geley azt mondja, hogy ezeket a nem élő fejeket úgy kell tekinteni, mint valami „rejtélyes, a szubliminális pszihéből (magasabbrendű lélekből) fakadó művészi folyamat produktumait”. Ezért Is nevezi az egész jelenséget ideoplasztikának.

Persze, hogy Pesten is próbálkoztak vele. Néhány kísérlet után, meglepetéssel látták, hogy az alakulat egyszerre szétterjed és emberi arcot ölt. Régi római szatírhoz hasonlót.

Fényképezték a csodát, amely anynyira megdöbbentette őket jobbról-balról és azt mondták, hogy bármily torz és bizarr, bizonyos sajátos művésziességet és egyéniességet nem lehet tőle eltagadni.

Egy furcsa, nagyított fej Schrenck-Notzing jelenlétében készült december 12-én. Mintha két szájnyílása volna. Roppantul meglepte a müncheni doktort. Nem kevésbe bizarr az a fej, amely Schrenck-Notzing részvételével és ellenőrzésével „támadt”. Óriási orr, ki nem alakult nagy áll, vagy talán szakáll.

A metapszihikusok ennek a keletkezését épp oly hitelesen ellenőriztnek mondták, mint az apport-tünetmények fölbukkanását, amikor tudniillik különféle apró tárgyak estek, vagy jelentek meg, sőt virágok is. Kijelentik, hogy a teleplazmatikus anyag két-

ségtelenül a médium testéből való. Levágni, vagy elszakítani belőle nem mertek — hogy górcső alá tegyék — mert féltek attól, hogy az operációt esetleg a médium egészsége bánja meg. Dr. Szabó egyszer górcső-vizsgálattal állapította meg, hogy a plazma nyomán sűrű-fehér váladék marad hátra, mely a ráhelyezett papíron zsírfoltokat hagy s a górcső alatt csakugyan zsírszemcse és néhány nagy kerek laphámsejt, meg amorf barnaszínű csapadék látható.

A fényképekkel kapcsolatban azt mondják a metapszihikusok, hogy amennyiben ezek a jelenségek, csakugyan testnélküli szellemi lények beavatkozása folytán jönnek létre — ahogyan a transz-állapotban jelentkező ismeretlen és idegen személyiségek állítják — akkor ez a spirituális fölfogás győzelmét jelentené a materiális világfölfogás fölött .. . Akkor a hivatalos tudománynak is át kellene térnie spirituálisabb vágányokra és ezeken *vinné magával az egész kulturális fejlődést, a közfelfogást, a társadalmi és politikai életet.*

— Az a tény — hangoztatta a metapszihikusok vezére — hogy egy olyan szövevényes organizmusnak, mint aminő az emberi test, anyagi alkotóelemei pusztán egy idea, egy gondolat, vagy egy szuggesztió hatása alatt fel-

bomolnak, majd amorf-alakban a test bőii kivonulnak, azután a testen kívül egy-egy újabb organikus alakzattá tömörülnek, hogy végül ugyanaezt az utat visszafelé is megtegyék, s ismét fölszívódjának a médium testébe, — maga ez a tény, mely az ideának, a szellemnek végtelen fölényét jelenti az anyag fölött, — elegendő ahhoz, hogy újjáalakítsa a mai fiziológiát és pszichológiát (élettant és lélektant), — Nem lehetetlen, hogy ezeknek a jelenségeknek tanulmányozása fogja rávezetni az embert az élet rejtélyéhez. Vezető, olyan régen és hasztalan keresett útra.

László, a rejtelmes életunt.

László László 1921 nyarán kezdett az újságokban szerepelni. Már december 2-ikán hosszabb szenzációs cikkek harsogtak róla. Tragikomikusan jellemző: mi mindent.

Délelőtt a főkapitányságon közölték, hogy a Visegrádi-utca 3. száma alatt öngyilkossá akart lenni egy fiatal pár. Még az előtte való este hét órakor jelentek meg a lakásban, ahol „órákra is bérelhető” szoba. Korán reggel fegyverdörrenés hallatszott, majd segélykiáltás, s amikor a házbeliek behatoltak, a két fiatal életunt „szorosan egymáshoz simulva feküdt”. A nő

már halott volt, A férfi a mentők kérdésére azt mondta, hogy ő László László 22 esztendőös író, akinek szii darabját a Nemzeti Színház elfogadta előadásra. Aztán elvesztette az eszméletét.

Az Est közölte, hogy az elhunyt Knéz Emma 19 éves hivatalnoknőt férjhez akarták adni, s emiatt kereste Lászlóval együtt a halált. László a Rókus-kórházban eszméletre tért, s csak annyit mondott, hogy közös szerelmi bánat miatt akartak meghalni. Állapota különben igen súlyos,

A Magyar Hírlap közölte, hogy Lászlónak menyasszonya van, akibe állítólag szerelmes, tehát Knéz Emmihez nem fűzhette szorosabb kötelék, igaz, hogy a Nemzeti Színházba járt és darabot akart benyújtani, de csak akkor, ha előre kifizetik a tiszteletdíjat. Azt felelték, hogy előbb hozza el a darabot és megbírálják, de a fiatalember azóta nem jelentkezett.

A Nap szerint az öngyilkosságot úgy hajtották végre, hogy egymás mögé álltak. *A Nép* szerint feküdtek. *A Virradat* úgy írta, hogy egyik feküdt, másik állt.

Másnap, december 3-án a *Pesti Hírlap* közölte, hogy László már többször szerepelt a rendőrség előtt, mert hipnotizált és szeánszokat rendezett a Sziget-utca 15. száma alatt. Sűrűn

eljárt a Horn-nővérek Váci-úti 12. számú vendéglőjébe, ahol *Ferenczy Kamillát* hipnotizálta. Ezt a leányt nem tudták megtalálni, mert eltűnt. László egyszer már öngyilkos kísérletet is követett el, mellbelötte magát. Akkor katona volt és a helyőrségi kórházban ápták, s azt mondta, hogy *a jövőbelálás bírta őt az öngyilkosságra, mert merényletektől tart.*

A *Budapesti Hírlap* már arról tett jelentést, hogy a főkapitányságon pár nappal előbb sorozatos öngyilkosságokra vonatkozóan hallgatták ki László Lászlót. A Mayer detektív-csoport egyik tagja ült vele szemben, de nem tudta a kihallgatást befejezni és nincs kizárva, hogy a fiatalember a *detektívet is hipnotizálni akarta.*

Spiritizta szeánszok halálba kergettek öt embert.

Ezt a címet az *Új Nemzedék* adta hosszú cikkének, amely „döbbenetes adatokat” tárt föl László László 22 éves ipariskolai hallgatóról”. Eszerint László egzaltált fiatalember, aki spiritizta tanokkal több férfinak és lánynak dülta már fel az idegrendszerét. Évek óta spiritizta szeánszok rendezésével foglalkozik, amelyeken egyetemi hallgatók, hivatalnokleányok jelentek leg, továbbá állandóan hipnotizált is

A társaság tagjai közül az utolsó félévben öt ember követett el öngyilkosságot, mert László valósággal szuggerrálta őket, hogy váljanak meg az élet tői. Már az első esetben a rendőrség tudomására jutott az öngyilkosságnak ez a különös, szokatlan háttere és azóta szakadatlanul folyt a nyomozás. Március 10-én *Horváth* Ferenc 19 éves technológus egyik Wesselényi-utcai vendéglőben revolverrel mellbelőtte magát és nyomban meghalt. Levelet hagyott hátra, melyben szüleinek ezt írja:

Kedves szüleim!

Ne haragudjatok rám, hogy szomorúságot okoztam nektek. Vágyom a túlvilági élet után, meghalok, de mint szellem tovább élek. Édesapám, én gyakran megjelenek majd előtted, május 1-én és június 1 -én jelentkezni jogok.

Ez a levél dr. Risztics rendőrkapitányhoz került, aki megtudta, hogy Horváth szeánszokra járt és teljesen László hatása alá került. Horváth Ferenc édesapja Horváth Péter a Lónyay-utca 42. számú lakásán a következőket mondotta:

— Fiam rendes jóra való ember volt, míg össze nem került Lászlóval. Ismeretségük óta folytonosan szellemek-

ról beszélt. Eljöttek Ide többször s engem is, másokat is hipnotizálni akartak. Az azelőtt csendes fiú egyszerre ingerült lett ha kételkedni mertünk szavaiban. Többször hangoztatták előttem, hogy feljártak

előkelő családokhoz, hol László rendezi a szeánszot és hipnotikus-mutatóványokkal szórakoztatja az összegyűlt vendégsereget.

— Szegény fiam az utóbbi időben valósággal idegbajt kapott, nem lehetett vele másról beszélni. Erre kiltottam Lászlót a házból, szigorúan meghagytam, ne érintkezzék vele, de titokban azért találkoztak. Előre láttam, hogy szomorú vége lesz, de nem bírtam megakadályozni. Egyszer aztán azzal jöttek haza, hogy a fiam meglötte magát, meghalt. . .

Horváth Ferenc halála után két hétre László is mellbelötte magát, de csak könnyebb sérülést szenvedett, melyből rövidesen felgyógyult. A kórházban azt hangoztatta, hogy tettét okvetlenül megismétli.

A Váci-ut 12. szám alatt levő Hornféle vendéglőben a következőket mondták:

— Többször járt nálunk László s ekkor a belső szobában tartott úgynevezett szellemidézést. Megtörtént az

is, hogy egyes vendégeket hipnotizált Volt nálunk egy Ferenczy Kamilla nevű erdélyi leány, akit meggabalyított mutatványaival. A leányt, aki nagyszerű médiumnak mutatkozott, szerette volna kivinni külföldre is. Gyakran említette, hogy sok pénzt tudnának közösen keresni. Gyakran sétára hívta, de a leány nem bízott benne, nem hajlott szavára.

Az étterem vendégei ezt hangoztatták:

— *Kibirhatatlan szeme volt ...*

A főkapitányságon áttanulmányozták a régebbi ügyek iratait s véglegesen tisztázni akarták László titokzatos viselkedését.

A vád szerint László spiritiszta társaságából „az utóbbi időben öt ember követett el már öngyilkosságot“. Egy közülök felgyógyult. . . . Valamennyien levelet hagytak hátra, melyben az öngyilkosság okául a tulvilági élet után való vágyakozást jelölik meg és hozzátartozóikkal azt is tudatják, hogy bizonyos időkben megjelennek majd előttük.

Horváth Ferencen kívül *Kemény* László, *Márkus* Sándor és *Pál* Ferenc halt meg, kiket nyomozás szerint László kergetett volna a halálba.

A rendőrség ezeknél a halálesetek-

kel a szülőkkel egyetértve átvizsgálta az elhunytak iratait és arra a felfedezésre jutott, hogy némelyik ládászámra tartogatott lakásán spiritizmussal és hipnotizálással foglalkozó munkákat. De amikor a főkapitányságon megkezdtek a kihallgatásokat, „nem gyűlt össze elég konkrét bizonyíték” arra vonatkozóan, hogy az említett fiatal emberek titkos spiritiszta társaságot alapítottak volna. Viszont kiderült annak a lehetetlensége is, hogy László mint gyöngé, bomlott idegzetű médium hipnotizőr-módjára tudja saját akaratát bármikor egy második személyre parancsolni.

Ellenben kiviláglott, hogy Budapesten milyen óriási módon elszaporodott az „amatőr-pszichiáterek társasága”. Először *Freud* tanár nyomán vált divatossá a lélekkel való foglalkozás, aztán *Forel* Ágost könyvét bűjták mindenfelé, majd a gyakorlatban kezdtek már zsuromkon és estélyeken is hipnotizálni.

Dr. *Bisztics* Lázár rendőrtanácsos aki László új ügyében a nyomozást vezette, elrendelte a letartóztatást, de egyelőre a rabkórházba vitette át a fiatalembert. László határozottan tagadta, hogy hipnotizálta volna Emmi. Szakértői vélemény szerint a László-féle tömeges öngyilkosságok ügyét tévesen fogták föl és írták meg,

mert „a médiumnak legmélyebb hipnotikus álmában is megmarad a tudatos gondolkodásából annyi, hogy vakon kárt ne tegyen magában”.

Legfurcsább részleteket a *Virradat* közölte, amely szerint a László által alapított *Nincstelenek Klub*-jának tagjai a hat öngyilkosságon kívül még sok más olyat követtek el, amely fantasztikus rémregénybe való.

László a rendőrségen.

Még a régi öngyilkossági esetből kifolyóan idézték be Lászlót a rendőrségre Mayer János detektívfelügyelő csoportjához. Leültették egy székre, mellyel szemben ült az egyik detektív, aki megkezdte a férfi kihallgatását. Kérdés közben egyszerre csak a detektív támoilogva kelt fel helyéről és ennyit mondott társainak:

— *Nem bírom a nézését, nem tudom, mi van vetem ... Kérdezzétek ti tovább . . .*

Ezzel átült egy másik asztalhoz és zavartan törülgette homlokát zsebkeendőjével. László kihallgatását más-korra halasztották.

A kettős öngyilkosság ügyében már *Radocsay Jenő* dr. rendőrkapitány, azt kutatta, hogy nem gyilkosság történt-e, mert a „valószínű az a feltevés, hogy László Knéz Emmi akarata

ellenére kényszerítette öngyilkosságba és hogy a leány búcsúlevelét is erőszakkal irattattá vele.

Knéz Emma a Murányi-utca 56. számú házban lakott. Itt *Mihalicza* Istvánná ezt mondotta:

— Kedden este a II. emeleten egyik lakásban tartózkodtam, amikor erős dörömbölést hallottam. Kiszaladtam a folyosóra s láttam, hogy az I. emeleten Knézék lakása előtt áll László és kézzel-lábbal rugdossa az ajtót. A nagy lármára kijött a ház valamennyi lakója és odamentek a fiatalemberhez, aki erősen felindult állapotban kérdezte: „Hol vannak Knézék? A szeme szinte kidülledt, borzasztó volt az arcát nézni. Hiába magyaráztuk neki, hogy nincsenek odahaza, nem törődött vele, tovább verte az ajtót. Csak nagynehezen lehetett eltávolítani.

Beszéd közben bejött a szobába Emma édesanyja, aki egyedül élő özvegyasszony, ura eltűnt a világháborúban. Most pedig egyetlen leányát veszttette el. Ezt mondotta:

— Rettenetes, mit tett ez az ember. Bár régen ismerték egymást lányommal, már egy éve nem találkoztak, két héttel ezelőtt jöttek össze. Kislányom nevetve beszélte, hogy őt hipnotizálni akarja László, egyszer meg is tette, aztán folyton szeánszokat

akart rendezni, de ezt én nem engedtem. Egyik újság azt írta, hogy szerelmespár. Hát kérem, ez tévedés. A leányomnak vőlegénye volt, ellenben Lászlóval semmiféle szorosabb kötelékben nem állott.

— Ezért határozott a gyanúm, hogy László vitte a halálba, mert elképzelhetetlen, hogy egy leány meghaljon egy fiatalemberrel együtt, aki felületes ismerőse. Jókedvű, eleven leány volt az Emmi, soha nem beszélt a halálról. Vidáman ment el hazulról, felkereste a Damjanich-utca 60. szám alatt a fényképészt s új ruhájában levétette magát. Közölte velem, hogy szombaton kész lesz a másik ruhája s, alig várja. Este nem tartózkodtam otthon, akkor elment hazulról s hiába vártuk, nem jött többé vissza.

Szeánsz a rendőrségen.

A rendőrség januárban fejezte be a vizsgálatot a kettős öngyilkosság bűnügyében s Lászlót az ügyészség szabadlábra helyezte.

A fiatalember még a rendőrség fogházában volt, amikor megjelent Risztics rendőrtanácsosnál egy nagyobb társaság s vezetője: *Nérei* Ödön királyi tanácsos előadta, hogy a társaság tagjai mint spiritiszták följánlják szol-

gálatukat a rendőrségnek abból a célból, hogy a homályos esetre világosságot derítsenek. A rendőrség e vizsgálat sikere érdekében megengedte a szeánszot. Jelen volt Risztics, továbbá *Puskás* rendőrtanácsos és Nérei vezetésével az egész spiritiszta társaság. Felhozatták a fogházból Lászlót. Az ajtókat bezárták és a szeánsz megkezdődött. László utóbb mesélte, hogy transzba esett és engedelmesen válaszolt Nérei Ödön hozzá intézett kérdéseire. A fölvetett jegyzőkönyvbe a következő adatokat diktálta:

László László áldozatul esett egy rosszindulatú szellemnek, aki a tizenharmadik században élt és Ramuntánnak nevezte magát. Amint a szellem elmondotta, földi életében valami nagy méltatlanság érte és ő ezt úgy akarta megbosszulni, hogy egy csomó embert belevitt az öngyilkosságba. Hozzákapcsolódott könnyen befolyásolható emberekhez és rávette őket, hogy vessenek véget életüknek. Ebben az esetben is így járt el, s erőszakosan és mindenféle cselvetéssel bírta rá a fiatalembert, hogy dobja el magától az életet.

László „megszálltság” alatt állott és így nem volt ura tetteinek. Végül átadta „Ramuntán sajátkezű” levelét is. Széleskörű vizsgálat indult meg ebben az ügyben is.

„Gyilkos merénylet“ László ellen.

Kerek egy hónappal később, 1922 február 2-ikán jelentkezett *Tordai Vilmos* ezzel a tagadhatatlanul érdekes információval:

László László éjszaka beállított a főkapitányság központi ügyeletére és feljelentést tett, hogy *két fiatalember megtámadta*. Elmondta, hogy éjszaka félegy órakor a Katona József-utcán ment át, amikor hirtelen két ismeretlen férfi állt eléje, az egyik *egy cédulát nyomott a kezébe, majd boxerrel fejbeütötte*, a másik eközben *kést rántott elő és feléje szúrt*. Ő kezét védekezően maga elé tartotta, úgyhogy a kés jobb kezefejébe szúródott. Segélykiáltására több járókelő sietett elő a mellékutcákból, ezalatt azonban a támadók megfutottak. Rögtön értesítették a mentőket, akik azután bekötötték László sérült kezét. A fehér papírlapon, amelyet a támadók kezébe adtak, a következő szöveg állott:

— *Nemcsak a túlvilági szellemek tudnak bosszút állni, hanem a földi emberek is! Egy földi ember.*

A feljelentésre az ügyet Risztics Lázár dr. rendőrtanácsosnak adták ki, aki megindította a nyomozást, hogy megállapítsa, kik voltak a titokzatos támadók.

László egy hónappal ezelőtt azzal a kérelemmel állított be hozzám, akiről tudta, hogy tudományosan foglalkozom az okkult jelenségekkel, hogy vizsgáljam meg kissé az ő esetét, akivel annyi misztikum történik, hogy már azt sem tudja, hányadán van.

Elmondotta, hogy *mindig előre megérezte, hogy mi fog történni vele.* Egy kislányról, akibe szerelmes volt, előre megálmodta, hogy meg fog halni. Két hónap múlva a gyermek sarlahba esett és meghalt. Ezen annyira busult, hogy katonának állott be és a harcra ment. Ott két ízben egészen pontosan előre érezte, hogy meg fog sebesülni. Visszajövet újra szerelmes lett egy lányba. Ennek fényképét nézegetve, egyszerre e szavakat hallja: „Ne engedj erre az útra ” Nem értette meg, mire vonatkozhatott ez, de néhány hónap múlva ez a lány elhagyta őt és rossz útra tért. Ezen ismét nagyon elkeseredett. Mulatozásban keresett feledést, rossz társaságba került, mely őt is mindenféle meg nem engedett dolog elkövetésére bírta. Ekkor fedezte fel, hogy valami titokzatos erő van benne, egyrészt gondolataival, akaratával, rendkívül hatni tudott másokra, másrészt azonban saját magánál is azt tapasztalta, hogy *titokzatos beszélgetéseket hall, víziói vannak* slb. Ekkor kezdett a hipnotizmussal

és spiritizmussal foglalkozni oly társaságban, mely épp úgy, mint ő maga, sem tudományosan, sem etikailag nem állott oly magaslaton, mely megen-
gedhetővé tette volna számukra azt, hogy ezekkel a rejtélyes pszihikus erőkkel veszedelem nélkül foglalkozhassanak. így történt, hogy László is, meg mások is a hipnotikus állapothoz hasonló úgynevezett „trance”-ba estek és általuk egy olyan egyéniség nyilatkozott meg, aki a túlvilág szépségeiről beszélve, *kijelentette e fiúknak, hogy az öngyilkosság nem bűn és helyesen cselekszik mindenki, aki eldobja magától a földi életet.* A kör résztvevői, főleg médiumai e titokzatos hatás alatt, mely már nemcsak az ülések alkalmával, de napi életükben is a lelkükre feküdt, egymásután öngyilkosokká lettek. Maga László is egy öntudatlan pillanatában mellbelötte magát. Hónapokig feküdt élet és halál között.

A kórházban látogatta meg őt nővérének egy régi barátnője, Knéz Emmi, aki, a leírás után Ítéelve, oly egyéniség lehetett, mint *Turgenyev* Milics Klárája. A leányra rendkívül hatott az, hogy László öngyilkosságot követett el, úgylátszik, neki magának s mindenféle igazi vagy képzelt bánata lehetett s a két fiatal, tapasztalatlan teremtés most már együtt szidta az életet és beszélgettek a halál

szépségeiről. Amikor László a kórházból kikerült, hónapokig nem találkozott többé Emmivel. A fiú nem is gondolt többé rá, nem volt szerelmes belé. Egyszer véletlenül találkoznak az utcán. A lány ekkor ismét az öngyilkosságról kezdett beszélni és emlékeztette a fiút a kórházbeli közös megbeszélésre. A fiú most már védekezni próbált az öngyilkosság gondolata ellen, de hiába. E találkozás estéjén a fiú francba esett és ebben az öntudatlan állapotában egy titokzatos egyéniség a médium kezével egy levelet intézett a médiumhoz, amelyben újra öngyilkosságra buzdította. A fiú kábultan ébredt fel ez álomból, s másnap önként elment a rendőrségre, hogy bejelentse ezt a titokzatos esetet. Ott azonban, mikor egy detektívnek el akarta mondani a dolgot, nem jött szó az ajkára, sőt a detektív maga is rosszul lett. Így történt, hogy mikor a megbeszélés találka ideje eljött, szinte gépiesen, öntudatlanul ment le találkozni Emmivel és a — halállal.

Ám még mindig küzdött a titokzatos hatalommal. Megkísérelte lebeszélni Emmi, de nem sikerült. Mintha a lány még inkább befolyása alatt állott volna a rejtelmes erőnek. Nem László gyávaságának, de ennek tulajdonítható az, hogy hosszas vitatkozás

után végül is a lány *kapta fel újra a pisztolyt és rántotta el egy hirtelen elhatározással a ravaszt*. Emmi azonnal meghalt, a fiú pedig, akin keresztülment a golyó, elájult. De közvetlen elájulása előtt egy vigyorgó fantomarcot látott a szobában ...

A „megjósolt” támadás.

Eddig tartott a fiú elbeszélése, s nekem — folytatta Tordai — semmi okom nem volt kételkedni leírása őszinteségében, mert hiszen az esetről megjelent újságcikkekben is igazolva láttam a történeteket. Magam is kipróbáltam László misztikus képességeit egy egészen szűkkörű kis társaságban, melynek egyik tagja orvos volt. Megállapítottuk, hogy csakugyan rendkívül szenzitív és szuggerálható. Kísérleteinek során tapasztalhattuk azt is, hogy egészen önként, *minden hipnotizálás vagy szuggerálás nélkül elaludt és ebben az állapotában idegen személyiségek nyilatkoztak meg általa*. Nem kívánom most vitatni azt, hogy ezek csakugyan idegen szellemi lények voltak-e, vagy pedig csupán László énjének pszihopatológikus és többször „ön-tudii thasadásából” keletkeztek-e. Annyi azonban tény, — ezt tanukkal és jegyzőkönyvvel igazolhatom, — hogy legutóbb, e hónap 30-án, hétfőn

este, tehát egy nappal az ellene most elkövetett merénylet előtt, trance állapotában egy magát Emminek nevező egyéniség jelentkezett, aki kérve-kért bennünket, vigyázzunk Lászlóra, mert ő úgy látja, hogy a legközelebbi napokban két egyén, — az egyik az, aki udvarolt neki, — megfogja lesni és megtámadja őt. László már egy héttel ezelőtt is kétízben álmodta és ezt az álmát is *előre* elmondta nekünk, hogy meg fogják őt támadni. Sajnos, de természetes, hogy nem állott módunkban Lászlót minden lépésében követni, s így az ellene tervezett támadás a keddről-szerdára virradó éjjelen tényleg meg is történt.

László maga így mondta el az esetet:

— A hétfő-keddi éjjelen ismét, már harmadszor álmodtam azt, hogy megtámadnak. Arra ébredtem fel, hogy valaki *hatalmasan nyakszirten* ütött, s fejem ettől még felébredésem után is fájt. Délután, mikor a színházba indultam, rossz előérzettől gyötörve, szokásom ellenére magamhoz vettem öcsém boxerét, hogy legyen valami védelmi eszköz nálam. Amikor színház után hazafelé tartottam, a sötét Katona József-utcában egyszerre hátam mögé került két alak „*Ez az, — mondja az egyik, — menj jobbra!*” Én ezt hallva előrántottam boxeremet és sarkon fordulva, megütöttem vele

támadóim egyikét, aki hátratántorodott. Ebben a pillanatban a másik egy vékony pengéjű tőrrel felém döfött. Védőleg feltartott kezembe szúrt. A következő percben az előbbi támadóm ismét felém jött s egy kemény bottal úgy nyakszirten vágott, hogy eltántorodtam, s mikor még a másik is újra belém szúrt (ez a szúrás is fennakadt a zsebemben levő iratokon), hanyat estem. Ekkor tűzték rám azt a cédulát, amin ez állott: „nem csak a szellemek tudnak bosszút állani, hanem a földi emberek is!”

Az ügyészség később megszüntette a nyomozást; azzal a megokolással, hogy nem sikerült a támadókat ki-nyomozni.

A bizalmas szeánszok.

Az alakulóban lévő Magyar Metapszihikai Társaság 1922 elején kezdett foglalkozni László médiumitásával. Június elején az ügyészség újra elrendelte László letartóztatását, de olyan bűncselekmények miatt, amelyeknek — semmi köze a spiritizmussal. Több mint félévig ült. Azután folytatták a szeánszokat. Erről Tordai a következő módon nyilatkozik:

1922 április 11-ig egyszerű manifesztációs üléseken volt alkalmunk meggyőződni arról, hogy László csakugyan

bír mediális hajlamokkal. Április 11-től május 30-ig 8 ülésen át dr. H. A., dr. T. L., dr. B. M., dr. D. L., P. B., dr. St. J., S. A., P. Gy., H. A. és a magam tanúsága szerint már fényjelenségek és telekinetikus mozgások jelentkeztek, amikor egy időre fel kellett függesztenünk az üléseket. Már 1923 február 21-től április 24-ig a legmesszebbmenő kínos ellenőrzéssel és fáradozással, további 11 ülésen át oly eredményeket érhattünk el, amelyek immáron tudományos bizonyossággal igazolják nemcsak azt, hogy L. csakugyan ritka mediumitással bír, hanem azt is, hogy Schrenck-Notzingnak és más kutatóknak a materializációs jelenségek terén való megállapításai valóságban alapulnak.

Jól tudom, hogy ilyen, ma még legalább is szokatlan, sőt majdnem hihetetlen jelenségek valódiságát a materiális irányú, konzervatív tudomány nagyon hajlandó kétségbevonni, mert nem illenek bele az eddig ismert természeti törvények kereteibe. És épp ezért kutató társaimmal együtt el vagyok készülve arra, hogy a mi megfigyeléseink is különféle támadásoknak lesznek kitéve. A harctól azonban nem félünk, mert az igazság a mi részünkön van. Csupán arra akarom felkérni azokat, akik a harcot megindítják, — küzdjenek ellenünk,

ha már küzdeni akarnak, *nemes* fegyverekkel! Gondolják meg, hogy a mi munkánknak kettős alapja van:

1. A tudományos igazság szeretete és 2. az a vágy, hogy sikerüljön bizonyítanunk materiális gondolkodású embertársaink előtt azt, hogy igenis, kell léteznie egy szellemvilágnak, kell, hogy a lelkünk, mely oly sok csodás és még ismeretlen képességekkel van felruházva, halhatatlan legyen és a legfőbb óhajunk, hogy az emberek egy spirituálisabb életfelfogás irányában haladva, megtalálhassák végre lelki harmóniájukat, amit a materiális világnézet bilincsei között sohasem fognak megtalálhatni.

Egyébként az alább ismertetendő jelenségek valódiságáról és hitelességéről a következő 4 körülmény kezkesedik:

1. Tizenkét magasabb műveltségű és társadalmi állású megfigyelő írásbeli nyilatkozata, mely alább olvasható.

2. A legmesszebbmenő előzetes és utólagos ellenőrzés.

3. A megfigyeléseinknek teljesen megfelelő fényképfelvételek.

4. A jelenségeknek és számos kísérő tüneteinek *tökéletes* megegyezése Schrenck-Notzing dr. és más külföldi kutatók hasonló megfigyeléseivel.

Az 1. pontban említett nyilatkozat így szól:

Alólirottak, mint akik a Tordal Vilmos lakásán tartott László-féle kísérleti megfigyeléseken résztvettünk, nevünk aláírásával, becsületszavunkkal és egyéniségünk teljes sulijával igazoljuk, hogy a jelen füzetben a jelenlétünkkel kapcsolatosan leírt jelenségek mind úgy történtek meg, ahogyan azok itt le vannak írva hogy az előzetes és utólagos ellenőrzések, amelyekben magunk is fölváltva résztvettünk, teljesen az itt leírt módon es oly szigorúsággal hajtottak végre, amely kizárja a csalás vagy csalódás lehetőségét, és hogy a mellékelt felvételek teljesen hű képei azoknak a jelenségeknek, amelyeket saját szemünkkel is láthattunk. Budapest, 1923 május 1.

Teljes névaláírások:

..... ny. igazságügy-
 miniszter, ny. jöldm. állam-
 titkár..... Orvos.....
 föld.
 min. titkár..... földm. min. se-
 gédtitkár,..... ügyvéd, v. országgy.
 képviselő,..... vegyész,
 igazságügym. szv. főtanácsos,
 az O. K. H. tisztviselője,
 szénbizotls. tiszlv földm. min.
 szv. főtanácsos, ig. min.
 sz. ellenőr.

Csupa föltétlenül korrekt úriember,
 köztük nem egy országos nevű tekintély

Kísérleti ülések.

Mivel a régebben (1922 IV. 11 —V130.) László médiumitása segélyével létrejött fénytünemények valóságát — indokolatlanul és pozitív alak nélkül, — egyesek igen élesen kétségbe vonták, 1923 február 28-án tökéletesen ellenőrzött ülést tartottunk a fényjelenségek ismételt megvizsgálására. Jelen voltak: dr. Sz. Gy., dr. T. L. , T. V., P. Gy., P. B., F. A.

Ülés előtt L.-nak előttünk teljesen le kellett vetkőznie és szappannal megmosakodnia, azután átvizsgáltuk testét, száját, orrát, fülét, hónalját stb. még kéz- és lábujjait is, végül fel kellett öltenie egy előzetesen szintén klaposan átvizsgált nadrágot, trikóanget és kabátot az én garderobomból. (Ruháit a szoba másik sarkában vette le, mint ahová le kellett ülnie.) Természetesen ülőhelye is át lett előzetesen vizsgálva, valamint ennek környéke is. Mind-e vizsgálat negatív eredményű volt.

Az ülés alatt, teljes sötétben, ez ellenőrzés dacára dr. T. L. és T. V. által közrefogva és kontrollálva, 14 fényjelenség mutatkozott nemcsak a médium közelében, ki trance-álomban volt, hanem feje felett kb. 1 m. magasságban és még akkor is, midőn kézcsuklóit jobbról és balról erősen

leszorítottuk. A fényjelenségek nagysága a borsószemtől az 1 koronásig váltakozott, többnyire cikkázó mozgásokat végeztek, hol gyorsabban, hol lassabban, s tartamuk 1—2 mp. volt. Színük kékes-zöldes foszforeszkálásszerű. A m. kézcsuklóit tartók többször is végigcsusztatták kezeiket a m. ujjaiig, de azokat mindannyiszor teljesen üreseknek találták.

*

1923 *március* 17. Jelen voltak: dr. Sz. Gy., dr. T. L., T. V.-né, T. V., S. A., K. A., P. Gy., P. B., F. A., ifj. T. V., T. A.

Előzetes ellenőrzés.: levetköztetés, testi átvizsgálás, régi ruháinak azonnali eltávolítása, átvizsgált más ruhák felvétele, száj, orr, fül stb. átvilágítása, haj kifésülése és a m. ülőhelyének, valamint a fekete háttérnek teljes átvizsgálása.

Vörös lámpa fénye mellett a m. szájából egy, a m. ölég lecsüngő plazmikus szallagot figyelhattunk meg, majd ennek gyors felszívódása után a m. baloldalán, a nyak alatt, a fekete kabát hajtókáján, látszólag egészen függetlenül a m. testétől egy kb. 2 cm. széles és 10 cm. hosszú plazmadarabkát láthattunk, mely a vörös lámpa közel vitt fénye mellett, mintha olvadozott volna.

Rövid idő múlva egész légió fény-

jelenség keringett és cikkázott a m. körül. Nem csak számuk volt sok, de intenzitásuk is nagyobb volt minden eddiginél, valóságos tűzijátékként hatottak.

*

1923 *március* 26. Jelen voltak: dr. Sz. Gy., T. V., P. Gy., P. B., K. A., F. A., ifj. T. V. és T. A. A m. az ülés kezdetére előirt idő előtt egy félórával aludt el, s így ma az előzetes ellenőrzés elmaradt. A jelenség csak sokára és nehezen indult meg. Végre, vörös fény mellett orrából és szájából egy, az öléig lecsüngő masszát figyelhettünk meg. További félóra múlva jelt ad a fényképezhetésre. A fellobbanó magnéziumfény mellett látjuk, hogy a m. szájából fölfelé a fejére egy hosszabb, lefelé az állára, harang alakún egy kisebb, hófehér plazmikus szövet borul. A szöveten a m. arca átlátható. A felvétel sikerült ugyan, de lemezhiba miatt reprodukálását mellőzöm.

Felvétel után a m. megengedte, hogy vörös fény mellett (kézi villanylámpa, vörös papírral) megfigyelhessük a plazma visszavonulását. Egymásután 3-szor villantottuk fel a lámpát 3 — 4 mp. időközökben, s u. e. időtartamra (a plazma még a vörös fény ellen is igen érzékenynek bizonyult). Az első felvillanásnál a fej tetejéről már le-

esett a felső rész és hosszan lógott lefelé a szájából. A másodiknál a szájából lógó massa már felére visszavonult, míg a harmadik felvillanásnál már nem volt látható semmi. A m. kezeit is megfigyelhettük e felvillanások alatt: változatlanul ugyanazon helyzetben maradtak.

*

1923 *március* 31. Jelen voltak: dr. Sz. Gy., dr. T. L., T. V., R. K., P. B., F. A., T. A. Ma csak fényjelenségek voltak, de minden eddigit felülmúló intenzivitással és még akkor is, mikor dr. T. L. és R. K. kétoldalt erősen lefogták a m. kezeit. Ma először ült a ni. egy sötét kabinetben, mely egy szekrényből alakított úgy, hogy a kitárt ajtók közé egy függöny tartó rúd ékeltetett be, szét- és összevonható függönyökkel. Az ajtók közti felső hézag egy vörös térítővel lett befödve és a szekrény hátára (belül) egy fekete klotszövet erősített. A kabinetet a m. által operáló idegen intelligencia írta elő, azért, mert szükségét érezte egy oly nyugodt és sötét helynek, ahol zavartalanul fejlődhetik a fény iránt roppant érzékeny plazma.

*

1923 *április* 4. Jelen voltak: dr. T. L., dr. Sz. Gy., R. K., F. A., T. V., T. V.-né, ifj. T. V. T. A.

Előzetes vizsgálat: L. ruháit tanúk előtt egy szomszéd szobába vetette le, s ezek ott is maradtak. Onnan ruhátlanul jött át a kísérleti szobába. Itt tökéletes testi megvizsgálás után (száj, orr, fül, hónalj stb. bevilágítás, kéz- és lábujjak szétfeszítése) felvette a szintén átvizsgált idegen trikót, nadrágot és fekete kabátot, s azután beült az előzetesen szintén teljesen átvizsgált kabinetbe helyezett kerti székbe. Abszolút semmi sem lehetett nála.

Ma 2 „apport” tünetmentes volt.

Mialatt a függöny mögül kinyúló kezeit dr. T. L. és R. K. lefogták, mintegy 10 perc múlva egy kis vörös kövecske esett a padlóra.

Többféle sikertelen kísérlet után még egy apportot ígér. Fentiek újra lefogják lábait és kezeit, ez utóbbiakat ujjainál fogva Egyszerre a m. előre bukik, majd egy nagy hördüléssel ismét hátradől. Ugyan-e pillanatban a kabinet felső része felől, a függöny nyílásain át kirepül a padlóra egy nagyobb, fekete kő. A kövek teljesen földi természetűek, bár nem közönségesek. Utóellenőrzés negatív.

*

1923 *április* 9. Jelen voltak: dr. T. L., dr.Sz. Gy., R. K., T. V., ifj. T. V., T. A.

Előzetes ellenőrzés, mint az előbbi ülésen, teljes szigorral és negatív eredménnyel. Az eddigi idegen ruha helyett egy teljesen zseb nélküli fürdő trikót adtunk, a m.-ra, mely testének jó részét szabadon hagyja.

L. elalvása, illetve a „kapcsolódás” alatt arc-, nyak- és felső karizmai (bár karjai nyugodtan feküdtek ölben) oly heves kontraktcrikus rángatásokat végeztek (teljes világítás mellett megfigyelhető leg), melyeket mesterségesen, akarattal utánózni lehetetlen. Elalvása után $\frac{1}{2}$ órára egy kevés sósvizet kér inni. Utána megvizsgáljuk száját, lámpával és ujjal. Majd magnetizálást kér 1 percig. Ezután nekem be kellett hozzá ülnöm, de előbb levettem felső kabátomat és R. K. átkutat. A m. felhatalmaz arra, hogy a szájából jövő plazmát majd gyöngéden megérinthessem. Beütésem után kezeit, lábait dr. T. és R. azonnal lefogják. A m. egész testében görcsösen remeg, teste hideg, libabőrös. 10 perc múlva a m. szájából sűrű fehér nyálféle esik le, amit csakhamar követett egy kb. 10 cm. hosszú plazma. Gyöngéden hozzáérek: hideg és zsíros tapintatu. A következő pillanatban a m. fájdalmas hördüléssel kapja vissza fejét. Kb. 5. perc múlva a plazma már 20-cm-nyire lóg le, s ekkor lefényképezzük.

(Tessék megnézni a 4-es számú képet.)

Felvétel után a plazma visszavonulását a szájba, vörös lámpa mellett közvetlen közelből figyelheltem.

4. „A görcsösen remegő médium szájából hosszú plazma jött.“ Tordai megérintette: hideg és zsíros volt.

Fényképezés után az ülés folytatódott. Egy kis 1 ½ kg. súlyú szalmafonatú virágasztalkát helyeztünk a függöny nyílása elé, amire a m. laposan rá tette kezeit. Hosszabb, eredménytelen próbálgatás után végre

az asztalka mind a 4 lábával mintegy 8 cm.-nyire felemelkedett, majd újra rögtön visszaesett.

Mi két vörös lámpa fényénél vizsgáltuk a jelenséget, egyiknek fénye az asztalka lábaira, a másiké az asztalka lapjára és a m. kezeire volt irányítva. *Így kétségtelenül megállapíthatuk a levitáció megtörténtét, illetve azt, hogy a m. kezei laposan feküdtek az asztalka lapján az emelkedés alatt is.*

Ezután apró tárgyakat tettünk az asztalkára, többek között egy gyufásdobozt, s egy kis, 5 cm. magas csengőt. A gyufásdobozra gombostű-horgot szúrtunk, mert ígérte, hogy az ujjai-ból eredő plazmikus szállal azt fel fogja emelni. 10 — 15 percig tartó eredménytelen kísérlet után, mialatt összefogott ujjakkal mintegy delejezte a tárgyakat, végül csakugyan hirtelen megjelent ellentétes ujjai között egy vékony, összetett, pókhálósálakhoz hasonló, ezüstös színű plazmikus fonál, melyet azután beleakasztott a gyufadoboz horgába, s ezzel az üres dobozt a levegőbe emelte.

Mindezt vörös lámpák fénye mellett figyelhettük meg. Néhány pillanat múlva a szál kettészakadt a doboz súlya alatt, s ez a földre hullott. A szál kettészakadása azonban nem hasonlított egy hajszál, vagy cérnaszál kettészakadásához, mert az elsza-

kadt végek lassan kezdtek lekonyulni, majd hirtelen eltűntei: szemeink elől. Hossza 15 cm. volt s a m. ujjából látszott eredni... (A m. haja sötétbarna, a hajszál nem szakad el egy üres gyufásdoboz súlya alatt.) Csakhamar egy újabb szál képződött a m. ujjai között, mellyel feldöntötte a kis sárgaréz csengőt. Utóellenőrzés negatív.

1923 *április* 14. Jelen voltak: dr. H. A dr. Sz. Gy., dr. T. L., R. K., T. V., F. A., ifj. T. V., T. A. Előzetes ellenőrzés, mint az előbbi ülésnél, negatív eredménnyel. Az ülés elején R. K., óhajára megkérdeztem a már trance, ban levő m.-t, megengedné-e, egyszer, hogy egy fátyolt kössünk fejére, szája' elé, hogy a plazma azon menjen át? Válasz:

„Igen, sőt kívánom, hogy megtegyétek, még pedig most azonnal.”

Kénytelenek voltunk az ülést félbeszakítani és fátyolt keresni. Végre találtunk egy női kalapfátyolt, $\frac{1}{2}\text{cm}^2$ nagyságú, hatszögletű lyukakkal. Ezt fejére kötöttük, hogy száját is lezárta, 15 perc múlva, vörös fény mellett, látjuk, hogy egy kb. 12 cm. hosszú plazma lóg le a m. szájából. A m. kezeit és lábait fogják kontrolljai. Tisztán láttuk a plazma visszavonulását a szájba,

ugyancsak a fátyolon át. Utóellenőrzés negatív.

1923 *április* 16. Jelen voltak: dr. H. A., dr. T. L., dr. Sz. Gy., R. K., P. Gy., T. V., F. A., ifj. T. V., T. V.-né, T. A.

Előzetes ellenőrzés teljes szigorral, mint az előbbi üléseknél, negatív eredménnyel. Ma azt kértem a m.-tól, bogy a kivonuló plazma terüljön szét, mint egy hártya. 1 óra múlva egy ki), félméter hosszú szövetszerű anyag látható (vörös fénynél), amint a m. szájából lengedezve (de nem kigördülve) ereszkedik alá, mialatt kezeit és lábait fogjuk.

A m. és a kabinet ülés előtti és alatti legszigorúbb ellenőrzése, a testi vizsgálat után egy trikó felhúzása teljesen kizárttá teszük, hogy egy ily magy-ságu (50x23) gageszövetet a m. be-csempészhett volna.

Ezután egy materializált kéz megjelenését ígéri a médium.

R.-nak és nekem vörös fény mellett be kellett lépnünk a kabinetbe, szorosán a m. mellé. R. jobb, én balkezét azonnal belépésünk után megfogtuk (R.-nak ugyanakkor a m. sötetbana színű hajába kellett másik kezévé markolnia) és ugyanekkor megfigyelhettük azt is, hogy a m. feje és szája körül semmi rendellenes nincsen. Né-

hány perc múlva, — anélkül, hogy a m. kezeit egy pillanatra eleresztettük volna! — megszólal a m. :

— Érintsd meg a plazmát.

Jobb kezemmel óvatosan fölfelé haladtam, gyomorgödrétől kezdve. Egyszerre 3 plasztikus, 1 nagyobb és 2 kisebb újszerű képletet érintek meg. Igyekszem mind a három ujjat tenyerem fölé helyezni, de a két kisebbiknél ez sehogyan sem sikerül. Közben mindhárom ujj fölfelé vonul, mintegy félve az érintésemtől, ez a játék; kétszer is megismétlődött, végre is abba kellett hagynom a kísérletet, hogy a kisebb ujjakat s a tenyeremre fektethessem, A nagyobb ujj, amint föl felé vonult, egész határozottan egy élő, mozgékony, bizonyos súllyal is bíró emberi ujj benyomását keltette.

Néhány pillanat múlva fel obbantottuk a magnéziumot. E pillanatban dr. Sz. Gy. is, ki szemközt nézte, hargosan konstatálja, hogy 2 ujjat látott, az egyik, a kisebbik azonban hirtelen eltűnt. Én, nagy meglepetésemre, csak egy ujjat láttam, úgy, mint ahogy ej a fölvételen is van.

1923 *április* 24. Jelen voltak: dr. Sz. Gy., R. K., T. V., Sch. M., dr. Sz. A., dr. D. L., K. E., F. A., ifj. T. V., T. V.-né, T. A.

*Ez ülés ellenőrzése a legtökéletesebb
voll.*

Már egy nappal az ülés előtt, 23-án este 6 órakor el kellett jönnie Lászlónak, s egy T. V.-ből, R. K.-ból, K. E.-ből és F. A.-ból álló 4 tagú ellenőrzőbizottság belépése pillanatában kon-

5. Plazma jelenik meg a száját is elzáró „sűrű fátolon át”.

trollja alá vette. Amint jött, azonnal bevittük egy, a kísérleti szobával semmi összefüggésben sem álló kerti szobába, hol rögtön le kellett vetkőznie. *Testét, ennek összes hajlatait, nyílását, torkát, kéz- és lábujjait, haját stb. vagy 15 percen át szorgosan megvizsgáltuk. Ezután feladtuk rá a szokásos zseb-*

nélküli, előzetesen szintén megvizsgált fürdőtrikót és bekísértük az üveges falu kis cselédszobába, hol az ágyba kellett feküdnie. Természetesen e kis szobácskát és berendezését még L. jövetele előtt a legszorgosabbnál átvizsgáltuk, *ablakát lepecsételtük*. A berendezés volt egy vaságy, 1 asztal, 1 szék, egy kis vaskályha, ellenző és lavór. Ebbe a kis cselédszobába ettől a pillanattól kezdve csak 2—2 bizottsági tag léphetett be egyszerre, egymást is ellenőrizve, s a bizottság tagjai párosával, egymást felváltva, éjjelnappal zár és megfigyelés alatt tartotta a kívülről is betekintheső szobácskát. A bezárás után rögtön 25 gr. ricinusolajat adtunk L.-nak. Mikor ez már alaposan meghajtotta (az előzetesen átkutatott illemhelyre is csak a bizottsági tagok együttes felügyelete alatt mehetett), este 10 órakor feljött hozzám dr. Sz. A. orvos úr, ki 1 Úterlangyos viz beöntésével *gyomormosást alkalmazott L.-n, aki ekkor kihányta gyomrának egész tartalmát*. (Dr. Sz. A. a gyomormosásról bizonyítványt állított ki.) Így őriztük zár alatt másnapig. 24-én este az ülés előtt még egyszer átvizsgálva testét és fürdőtrikóját, a bizottság tagjainak fedezete mellett kísértük át az ülészobába, hol rögtön beült az előzetesen ismét legalaposabban, az összes jelenlevők által át-

vizsgált kabinetbe. Az egész ütés alatt folyton vörös lámpa égett, ennek fényénél állandóan megfigyelhettük tehát a m. minden mozdulatát. Az ülés utáni ellenőrzés (test és kabinet) épp úgy, mint az előző, semmiféle gyanús dolgot nem mutatott fel.

Ezután betettük a kazettákba a lemezeket egy olyan felbontatlan dobozból, melyet előtte való nap a bizottság együttesen pecsételt le. A pecsét ép volt, a lemezbehelyezés az összes jelenlevők szemeláttára történt, 2 gép volt felállítva, anélkül, hogy ez alatt egy pillanatra is figyelmen kívül hagytuk volna a kabinetet.

Az ülés megkezdése után a m. arcára szoros fátyolt kötünk fel. Körülbelül $\frac{1}{2}$ óra múlva azt kéri a kabinetben ülő, nehezen lélegző, fújó, reszkető, horkoló m., hogy a fürdőtrikó, 'obb vállát gomboljam le, mert „seg ságül kell vennie a külső test kisugárzását is.” Ezután (az ülés megkezdése óta egy óra telt el) vörös fény mellett benézhetünk a széthúzott függönyök mögé, látjuk a szájból kicsüngő plazmát, s fellobbantjuk a magnéziumot.

A felvételek kitünően sikerültek.

A képeken látható, hogy a fátyolnak száj előtti része teljesen sértetlenül is feszesen áll, szálai nem ugrottak széjjel, tehát sehol átszakítva nem

lett. A plazmikus anyag a száj balszögletéből látszik jönni, lehet, hogy a háló egyetlen $\frac{1}{2}$ cm²-nyi nyílásán át erőszakoltatott ki, ott, ahol a tölcsérszerű bemélyedés látható. E pont alatt, az állon, a háló hatszögei egy kissé megnyúltak, itt tehát minden esetre feszíthette a kitoluló massa egy kissé a hálót. Közvetlen a száj előtt a masszának buborék- vagy hólyagszerű kinézése van, mely még nem mutatja határozottan azt a szövetszerkezetet, amit lejjebb láthatunk. Itt alakulhat át az amorf massa materializált szövetté. A lecsüngő, majd $\frac{1}{2}$ m. hosszú, szövetszerű anyag összesodrott állapotban van, s hogy a vállra húzódik fel a vége, annak oka az is lehet, hogy súlya ne tépje le a talán csak egész vékony szálon csüngő masszát. Azon esetleges ellenvetést, hogy úgy látszik, mintha valami, a szájba fogott gyufaszál, vagy más efféle tartaná a kívülről oda helyezett anyagot, — eltekintve attól, hogy az erős előzetes kontroll folytán még egy gyufaszál sem lehetett a médiumnál — teljesen és előre is megdönti az a tény, hogy a föl vétel után, vörös fénynél, többen (és különösen H. Ki úr) megfigyelhettük az egész plazmának a fátyolon át való visszahúzódását. A fátyol, levétele alkalmával teljesen sértetlennek bizonyult:

Befejezés.

A felsorolt megfigyelések és fényképek megerősítését és kontrollját képezik dr. Schrenck-Notzing „Materiálisát onspenomenene” című könyvében leírt megfigyeléseknek. — A modern metapszihika legcsodálatosabb és legfontosabb problémáit tárják ezek a jelenségek elénk és igaz örömmel tölt el, hogy médiumunkkal és hűséges kutató társaimmal együttesen, mi magyarok is az elsők között lehetünk, akik a német mester korszakos megfigyeléseit megismételhetjük, s így bizonyára hozzájárultunk a nagy igazságok megszilárdításához.

Hogy már most ezek a jelenségek mit bizonyítanak, elegendők-e a spirítisztikus hipotézis bizonyítására, vagy sem, ezt a kérdést egyelőre még nyitott ajtónak hagyhatjuk.

Én a magam részéről, — őszintén és nyíltan bevallom — azt a szubjektív érzést táplálom, hogy igenis,
ezek a jelenségek földöntúli, önálló szellemi lények beavatkozása segítségével jöttek létre,

— hiszen gondoljunk csak az oly rejtélyes apport tüneményekre, valamint arra, hogy az összes jelenségek kíséretében a m. trance-állapotában, beszélés útján, állandóan oly jóakaró idegen lények mutatkoztak, akik úgy-

szólván rendszeresen vezették, fejlesztették és irányították kísérleteinket. De be kell látnom, hogy ezt az én szubjektív érzésemet egyelőre még nem szabad tárgyilagos igazságként senkire ráoktrojálnom. Még nem tudok döntő érvet felhozni azon föltevés ellen, amely szerint az idegen lények: egyszerű öntudathasadásai a médiumnak, s a m. testéből kivonuló plazmaalakzatok nem egyebek, mint a m. képzeleinek, gondolatainak, akaratainak valamilyen idegen vagy auto-szugesztív behatás révén és valamilyen még ismeretlen biopszihikus erő segítségével való testetöltése és kivetése. De, még ha így volna is a dolog, le kell szögezmem két körülményt.

Az egyik az, hogy ezek a kísérletek máris bebizonyítják azt, hogy a szellem és anyag dualizmusában a szellem a *döntő*, az *alkotó*, az *alakító*, a primär és pozitív tényező, inig az anyag a *másodrendű*, passzív faktor. A m. előre megmondja, most ilyen, most olyan anyagot és alakzatot fog nekünk mutatni, vagy a résztvevők egyike óhajára alakul ki csakugyan az“ óhajtott alakzat. Mit bizonyít ez, még a fenti biopszihikus hipotézis mellett is? Egyszerűen azt, hogy egy akarat, egy gondolat, egy képzelet, *vagyis egy szellemi funkció, mindegy most, hogy kitől ered, — parancsolólag*

*megindít egy oly folyamatot, amely-
nél a szerves, eddig megbolygathatat-
lannak hitt fizikai test anyagának
egy része szétbomlik, kiválik, majd
a testen kívül újra összesűrűsödik,
olyan alakot sőt szervezetei ölt, ami-
lyent az a parancsoló, megindító szel-
lemi erő, a gondolat óhajt és azután
ugyanaz a szellemi erő néhány pilla-
nat alatt ismét nyomtalanul fel tudja
osztatni és a testbe visszaszívadni
az ily módon létrehozott valóságos
anyagilag alakzatokat!*

Nos, ha a szellemnek, a gondolatnak
ilyen ereje és ilyen hatalma van az
anyagon, akkor miképpen képzel-
hetjük, hogy ez a másodrendű, ez a
szolgai és passzív engedelmeskedő
materia örök, míg a parancsoló úr, az
alkotó és alakító, pozitív és aktív
gondolat, vagyis a szellem: véges?
Azután meg, ha az emberi szellemnek,
az emberi gondolatnak megvan az a
hatalma, hogy a m. testének anyagát
tetszése szerint felbonthassa, kivetít-
hesse, alakíthassa, később újra fel-
szívathassa, akkor miért ne lehetne
meg ugyanez a hatalma egy test nél-
küli szellemi lénynek is?

A másik faktum pedig, amit leszö-
gezni óhajtok, a következő: kísér-
leteinket még nem fejeztük be, csu-
pán azok egy ciklusát. Reményem
és kilátásom van arra, hogy meg-

figyeléseinket folytathatjuk és alkal-
mam lesz még csodálatosabb jelensé-
gekről is beszámolnom, amelyek talán
már közelebb visznek bennünket

6. „A kétszájú fej” (Részletes ma-
gyarázat: „A fölvételek leírása”
című fejezetben: 81-ik oldal.

annak a problémának megoldásához,
hogy a *biopszihikus* vagy a *spiritisz-
tikus* hipotézis áll-e közelebb a való-
sághoz?

A főspiritiszta Budapesten.

1923 október elején maga báró tlr. Schfenck-Notzing is Budapestre érkezett, hogy előadást tartson és résztvegyen a László-féle üléseken. Pártatlanul közlöm erről is azt, amit a budapesti metapszihikusok vezetősége egy bizalmas jegyzőkönyvben foglalt össze:

László László médiumitását 1922 január 5-ike óta figyeli egy kis, a metapszihikai problémákat tudományosan tanulmányozó kör, Torday vezetése alatt. Ez idő óta számos jelentős, különösen oly *materializációs* jelenséget sikerült megfigyelni, amelyek mindenben igazolják és kiegészítik báró dr. Schrenck-Notzing müncheni orvos megfigyeléseit. Eredményeink felkeltették a híres tudós érdeklődését is, ki hosszabb levelezés után, ezeknek helyszíni tanulmányozása végett 1923 október 7-én Budapestre érkezett s itt résztvett az említett médiummal a legszigorúbb ellenőrzés mellett tartott 4 ülésünkön. Ezek közül 3 pozitív eredményű volt. Az eredményeket tartalmazza jelen jegyzőkönyv. Dr. Schrenck-Notzing a Pázmány Péter Tudományegyetem Trefort-kerti nagytermében 1923 október 11-én előadást tartott saját megfigyeléseiről, s ebben az előadásban

a nyilvánosság előtt is tanúságot tett arról, hogy a László médiumi képességei révén mutatkozó az Itala személyesen megfigyelt jelenségek valódiak, vagyis, hogy azok csalás és csalódás nélkül állottak elő.

A materializációs jelenségek lényege, — eddigi tudásunk szerint — abban áll, hogy a minden idegen szuggesztio nélkül tranceba eső médium testéből, főleg a szájnnyíláson át, valami különös .többnyire hófehér, látható és tapintható szubstancia (a „teleplazma”) vonul ki, mely érintésre, erősebb fényre érzékeny. Ez a kezdetben amorf-anyag különféle organizált alakzatokat vesz fel, pl. kezek, arcok, fejek alakját, melyek magnézium fellobbantása mellett le is fényképezhetők. A jelenségek magyarázata ma még kétséges. Részben talán meg lehet magyarázni ezeket az u. n. animisztikus, helyesebben kriptopszihikus hipotézissel, amely szerint a jelenségek egy-egy gondolat szuggesztív hatása alatt meginduló, ma még ismeretlen biológiai folyamat eredményei, u. n. „ideo plasztikus” képletek, másrészt azonban — és ezt az egyébként animisztikus felfogású Schrenck-Notzing is hangoztatta Torday előtt, — a jelenségek megfigyelésénél és előhívásánál a spiritisztikus hipotézist mellőznünk úgyszólván teljes lehetetlenség. A végleges magya-

rázat a jövő feladata, mi egyelőre meg csak a tények regisztrálására szorítkozhatunk. Tudományos szempontból is momentán fontosabb a jelenségek valódiságának fel- és elismerése, mint megmagyarázása. Annyi azonban már ma is bizonyos, hogy ezek a jelenségek, melyek a szellemi princípiumoknak (gondolat, képzelet, akarat), mint alkotó és szervező erőknek abszolút fölényét és hatalmát biztosítják az anyag felett, az eddigi biológiai, fiziológiai és pszichológiai felfogásunknak gyökeres megváltoztatását teszik szükségessé.

*

Az ülések.

Az ülések az esti órákban *Torday* Vilmos lakásán tartattak 1923 október 8., 9., 10. és 12-én. A 8-iki ülés negatív volt, mert előzőleg már hosszabb ideig nem tarthattunk ülést a médiummal, s a jelenséget létrehozó főknek újból fejlődniük kellett. A 9-iki ülésen jelen voltak: 1. *Báró Sehr ének-Notzing* dr., 2. *Benczúr Gyula* dr., 3. *Devich László* dr., 4. *Grecsák Károly* dr., 5. *Jendrássik Lóránd* dr., 6. *Kossutány István* dr., 7. *Pelhes Alfréd*, 8. *Pogány Gyula*, 9. *Rothemann Károly*, 10. *Simonyi-Scmadam Sár dor* dr., 11. *Szemére Béla* dr., 12. *Terray Lajos* dr., 13. *Tóvölgyi*

Elemér dr., 14. *Tordal* Vilmos, 15. *Vadas* Bé.áné dr. — A 10-iki ülésen jelen voltak az előbb 1., 2., 2., 4., 8. 9., 11., 12., 13., 14. sorszámok alatt említetteken kívül még: 16. *Ftesch* Antal, 17. *Hermann* Antal dr., 18. *Oláh* Gusztáv dr., 19. *Parragh* Endréné, 20. *Szemere* Árpád. Összesen tehát 15-en. — Végül a 12-lki ülésen ott voltak az előbb 1., 2., 3., 4., 8., 9., 12., 13., 14., 16., 17. és 19. sorszámok alatt említetteken kívül még 21. *Aich* Lilly, 22. *Bánlaky* dr., 23. báró *JBaselli*, 24. *Éderer* dr., 25. *Hell* Josefa, 26. *Kilényi* Lórándné dr., 27. *Rothemann* Károlyné, 28. *Sebők* Zsigmond dr., 29. *Szabó* Arnold dr., 30. *Tóvölgyi* Elemérné, 31. *Völgyest* Ferenc dr. Összesen 23-an. A három ülésen tehát 31 egyén volt tanúja a jelenségeknek.

Minden ülés azzal kezdődött, hogy a ruháit egy mellékhelyiségben levett és az ülés helyiségébe már teljesen ruhátlanul belépő médiumot (a hölgyek kivételével) valamennyi résztvevő figyelése mellett 2—3 orvos, köztük ar. Schrenck-Notzing is, tetőtől-talpig alaposan átkutatták, bevilágították szájába (ujjaikkal is kitapogatva azt), továbbá orrába, fülébe stb; megvizsgálták testének összes hajzatát, szétterpesztették láb- és kezujjait, megnézték még talpát is és kifésülték a haját. Ezután fel kel-

lett vennie egy előzetesen szintén átvizsgált fekete trikóinget, egy nadrágot és egy pár szalmapapucsot, majd azonnal le kellett ülnie arra a székre, mely a szoba egyik teljesen kiürített sarkában volt, s amelyet egy széthúzható függöny választott el a szoba többi részétől. A szék háta mögött, a fényképezés érdekében, egy fekete szövetfüggöny volt a falra akasztva, míg a függönyöket tetejükön egy vörös ágyterítő fedte be, melynek egyik sarka a szoba sarkára volt akasztva. (Ez a „sötét kabinet” a médium és a teleplazma fény elleni védelmére szolgál.) Nagyon természetesen úgy a szék, mint a függönyök, a háttér és maga a csupasz szobasarok is, minden ülés előtt újra, 2—3 résztvevő által szintén gyökeresen át lett kutatva.

(Sem a médiumnál, sem a sötét kabinetben, sem a függönyök, ágyterítő és háttér mögött senki sem tatáit nem csak semmi gyanúsat, de egyáltalán semmiféle más tárgyal, mint amelyekről az imént megemlékeztünk. Ugyanígy az ülés végén megejtett hasonló kutatás is teljesen negatív eredménnyel járt.)

Az egyes jelenségeket $\frac{1}{2}$ —1 óráig tartó várakozási idő előzte meg. Ez alatt a szobában világos vörös papírral letakart gázfény égett, míg a médium az összehúzott függöny mö-

gött ült. (A teleplazma kifejlődés alatt nem bírja ez az erősebb fényt.) A médium beülése után rögtön, közvetlen a függöny elé ültek: dr. Schrenck-Notzing és dr. Terray Lajos, mint kontrolőrök. Egyébként időnkint szétnyílt a függöny s a bevilágító vörös lámpa fénye mellett figyelemmel kísérhettük a teleplazmikus jelenségek

7. „Materializált kéz” Részletes magyarázat: „A fölvételek leírása” című fejezetben.

fejlődését. A médium előrenyuló kezeit is többnyire lefogták a függöny előtt ülő kontrolőrök.

A fölvételek leírása.

Az 1. felvételen (nagyítása a 75 old.) egy félig kialakult fej látható. Színe

fehér. Két szájníílása van, míg az áll közepéről egy szalag lóg le végén valamilyen csomószerű tömeggel. A fej felett, ugyancsak a médium szájából, vertikálisan az alaptömeg síkjára (ami egy stereoszkop felvételtől állapítható meg), egy sötétebb plazmahártya vonul ki, mely az orrot és az egyik szemet látszik magába rejteni. 15 perc múlva következik a másik felvétel, Itt ugyanazon fej már tökéletesebben kialakulva látható. Itt is megvan a két szájníílás, az orrot alakító plazmaszelet már helyén van, s az állból alácsüngő szalag és csomó balra fölfelé kanyarodva és a szakállt kialakítva, visszatér a m. szájához. De a legkülönösebb a szem-t A profil archoz nem illő en face szem alatt mintha még egy kisebb profilban rajzolt szem is volna, melyet különösen akkor vehetünk ki ha hunyorgó szemmel oda koncentráljuk ki figyelmünket.

A további képeken egy keztyűszerű, egészen vékony, a médium alkarjához simuló fehér, materializált jobb kéz látható. A mutatóujjon a köröm is kivehető. Az ujjak fehér szegéllyel bírnak. A médium szájában is látható egy fehér plazmadarabka. Lehet, hogy a kéz és e darabka között plazmikus szálak tartják fenn az összeköttetést, ám ezek nem láthatók. A médium alkarját szorító férfikéz: dr.

Shrenck-Notzing keze.

A felvétel után 2 perc múlva a materializált kéz már a médium szájában látható, tenyérrel kifelé. . . .

8. A szakállas fej, amely László szerint a szakállas Schrenck-Notzing tiszteletére „materializálódott”.

Stereoszkopon át nézve e felvételt, feltűnik a kéznek szinte hártya-vékony-sága. A médium szájából kb. 45°-nyi szögben előre áll s hogy vékony-

sága ellenére is mily erős, bizonyítja, hogy az ujjakra általunk helyezett kis kefetokot meg tudta tartani.

További négy kép az október 12-iki ülésen jött létre. Egy rendkívül különös, a természetes nagyságnál kisebb fej ez, óriási orral, kialakulatlan síájjal és (talán?) szakállrésszel. A médium ekkor már nagyon ki volt merülve, s úgylátszik, ezért maradt ily tökéletlen a fej. Három kép agyidőben, 3 fényképezőgéppel lett felvéve, szemközt, féloldalt és egészen oldalt. A médium (transzbeszélés után) a jelenség előtt kivétette maga alól a széket és a földre ült. Mellette ül Benczúr dr., ki az ülés egész ideje alatt lefogta a médium kezeit és lábait. Két képen látható Schrenck-Notzing báró is, kezében tartva jegyzőkönyvét.

A leleplezés.

1923 december végén történt a nagy leleplezés. Nem akarom ismételni, amit a napilapok írtak róla, hanem eredeti beszámolókat viszek most a nyilvánosság elé. Az elsőt maga László írta s némi simítással, helyesírási hiba-irtás után adom közre a pszihopatológ a érdekességét:

Önvallomás.

Engedjék meg, hogy magam mondjam el azt, ami velem kapcsolatosan már több esztendeje foglalkoztatja az okkultisták világát.

Először is szükségesnek tartom, hogy bevilágítsak az előzményekbe, abba az időbe, amikor még nem foglalkozott velem a Magyar Metapszihikai Társulat.

Öt esztendeje, hogy az okkultizmus kérdéseivel foglalkozom. E misztériumokkal való megismerkedésem története az, hogy jelen voltam egy szuggeráló fenomén előadásán, mely nagyon megragadott. Néztem az előttem ismeretlen hajmeresztő mutatóványokat és ekkor határoztam el, _ hogy török-szakad: meg kell tanulnom a misztikus tanokat. Összevásároltam mindenféle okkult vonatkozású könyvet és bújtam éjjel, nappal.

Valamennyire tájékozva voltam így és én is utánoztam a látott produkciókat. Szeánszokat rendeztem. Majd később a spiritizmusba mélyedtem. Tájékozódtam a médium viselkedéséről és a belekapcsolódó túlvilági szellem működéséről. Ez időben meglehetősen fanatizált híve voltam a szellemeknek. Nem volt oly nap, hogy ne lettem volna szeánszon. Meghívtak ide is, oda is, de még ekkor nem

voltam médium. Azaz, sohasem voltam médium. Később kiábrándultam a spiritizusból, aminek története a következő: Sz. N. családhoz voltam hivatalos szeánszra, ahol egy fiatal leány volt a médium. Én a transz tüneteivel teljesen tisztába lévén, megvizsgáltam a médiumot és megállapítottam, hogy csak szimulál. De úgy tettem, mintha ezt nem tudnám. Tényleg egy alkalommal véletlen kezembe került az előre leírt szellemi üzenet, amit az álmédium bemagolt és a szeánszon elmondott.

Mohó szemmel tanulmányoztam a spiritiszta médiumok viselkedését, miközben megállapítottam, hogy legnagyobb részt hisztérikusok, önámítók és fanatizáltak.

Időközben az emlékezetes Visegrádi-utcai kettős öngyilkosság történt. E tragédiának olyan keserves története van, amit nem óhajtok ismertetni, amennyiben intim, egy elhalt nőre vonatkozó részletei is vannak.

Az esetet illetékes spiritiszták összefüggésbe hozták a szellemekkel. Én nem tiltakoztam ez ellen, részben az érdekesség kedvéért, részben, hogy szépítsem az öngyilkosság okát, mert lovagiasságom és önérzetem nem engedte meg, hogy ismertessem nyilvánosság előtt azokat a lélektani okokat, amelyek az öngyilkosságra készítettek

engem és K. Emíliát. *Mindenféle badar, fantasztikus, túlvilági mesékkel élénkítettem és hittettem el az emberekkel az öngyilkosság okát.*

Na meg aztán s rendőrség is tévedett, amennyiben összefüggésbe hozta a spiritizmust az én bűnügyi esetemmel. Rámfogták, hogy Emmi hipnotizáltam vagy fanatizáltam. Ekzaltált embernek tartottak, ki bizonyára túlvilági szellem parancsára követtem el tettemet és Emmi az öngyilkosságát. Én rájuk hagytam mindent, sőt mi több, a rendőrségen is rendeztünk spiritiszta szeánszot, ahol én mint transzban lévő médium szerepeltem. Ez alkalommal egy általam kitalált és azóta hírhedtté vált Ramontán nevű szellemet beszéltettem meglehetősen badaran. így csöppentem bele a zellernek birodalmába mint médium. Meg kell jegyezni, hogy a rendőrségi vizsgálat, valamint dr. Minich és Németh szakértő urak megállapították a tragédiánk hiteles lefolyását és kiderítették a tiszta igazságot.

Majd felmentem a „Virradat” című napilaphoz, ahol egy cikkemet közölték, amelyben az öngyilkosságról fantasztikus formában emlékeztem meg. *Ebből a cikkből egy szó sem igaz.*

A *Virradat* munkatársa vitt azután fel engem Tordai Vilmos úrhoz, miután dr. Völgyesi és más orvosok megállá-

pították, hogy médium vagyok. Megtetszett nékem ez a szerep és tovább folytattam a játékot. A kísérletek során Tordai főtanácsos úr ismertetett meg Schrenck-Notzing könyvével, amely tele volt materializációs médiumi illusztrációkkal. Ekkor érlelődött meg bennem annak a gondolata, hogy utánozni fogom a kísérleteket. Meg kell jegyeznem, hogy *nem hittem a materializációban.*

Az első fényjelenségek története.

Tordai úrtól hallottam, hogy a szeánszok alkalmával fényjelenségek jönnek létre. Gondolkodtam: hogyan lehetne ezeket létrehozni? A megoldásra a véletlen vezetett rá. Én ugyanis elektrotechnikus vagyok és egy alkalommal a létrán álltam, hogy egy vezeték-hibát javítsak ki, véletlenül az esti órákban és munkaközben a puszta vezetéket el kellett szigetelnem. Amint meghúztam a nálam lévő szigetelő vásznat, láttam, hogy *azt* a sötétben foszforeszkál. Ez adta meg az impulzust a fényjelenségek utánzására. Szigetelővásznat babszem-nagyságúra csavartam össze és bedugtam a galléromba. Kikutatták zsebeimet de nem találtak semmit.

Az ülés alkalmával sötétségben meghúztam a szigetelőt és fölvilant a fény

hol itt, hol ott. Hogy a jelenségeket tőlem távolabb is érzékeltessem, székre álltam a sötétben és kinyújtott karral *ismételtem* meg a trükköt. Optikai csalódás következtében a jelenlevők úgy látták a tüneményt, mintha az a mennyezetről ereszkedett volna le. Mikor az ellenőrzés szigorúbbá vált és levetkőztettek, a szigetelővásznat az ülés előtt a fotelbe dugtam és ülés után, — miután felöltöztem — *ismét elővettem és zsebre-vágtam*.

Hogyan dugtam el a bűnjeleket?

Itt már most meg kell említenem egy tényt — ami egyszersmind felelet Schrenck-Notzingnak. Az *Est*-ben megjelent cikkére, hogy miért nem találtak nálam soha semmit. Ha meggondoljuk, hogy megérkezésemkor felöltözött állapotban dugdostam el, részben fotelekben, *részben a jelenlevők* — például *Schrenck-Nolzing dr., Benczúr tanár, Rotheman és Tordai urak* — *zsebeibe* a manipulációkhoz szükséges anyagokat, könnyen érthető, hogy amikor levetkőztettek, nem találtak nálam semmit. Hiszen az ellenőrző urak hordozták zsebeikben utánam a kellékeket. Tekintve, hogy mindenki izgatott volt ilyenkor, senkinek sem

jutott eszébe a *saját zsebébe nyúlni*. Mikor valamit ismét elő kellett varázsolnom, az illető zsebtulajdonos figyelmét ügyesen eltereltem.

Ugyanezt a módszert követtem az ülések alatt is, mikor sikerült az összes jelenlevőket hosszú megfigyelés következtében teljesen kimenteni és ilyenkor sikerült figyelmüket másfelé terelnem. Az egyik ülés alkalmával például a szekrény tetejéről áltranszban ügyesen leemeltem a sötétben egy virágvázáat, majd ledobtam a földre. Nagy ijedelmet és csodálkozást idézett elő a tettem és bár tízen voltak a szobában, senki sem vette észre a trükköt. Sőt ellenkezőleg. Megállapították, hogy ez egy telekinétikus jelenség.

Más alkalommal az összes jelenlevők magnetikus kört alkottak, megfogták egymás kezét, amire én kértem fel őket, olyformán ülven, mint a gyerekek, mikor körbe-körbét játszanak. Ugyancsak fölkertem őket arra, hogy számoljanak hangosan százig, amit ők meg is tettek.

Ezalatt én a sötétben hátuk mögött ügyesen odakúsztam a szoba ellenkező oldalán álló virágvázához, kivettem belőle a virágot, majd ismét a helyemre kúsztam. A szirmokat később a társaság közzé dobtam, mire Ők csodálkozás közepette konstatálták *újabb telekinézis-jelenség érkezését*

Az apport-tünetmények.

Egy délutáni sétám alkalmával, mikor a Dunapart felé mentem és unottan rugdaltam a kavicsokat, a cipőm orra elé egy furcsa alakú kő került. Lehajoltam, fölvettem. Ekkor jutott eszembe, hogy jó lesz ez apport-tünetmények, t. i. a következő szeánszra érdekes szellem-jelenséget ígértem be. Az esti szeánsz alkalmával a kő következőképpen szerepelt — mint apport-tünetmény — Tordai Vilmos Gülbaba-utcai lakásán: A köveket a szeánsz előtt annak a fotelnek oldalába sülyesztettem, amelyről tudtam, hogy a kísérletek alatt ülni fogok. Megvizsgálták, levetkőztettek, majd átöltöztek egy úszótrikóba. Nagyon természetes, hogy nem találtak semmit nálam. Majd megvizsgálták a fotelt is, amelyben a követ elrejtettem, de rosszul kerestek, mert nem találták meg. A fotelt beállították sötétkamrába, leoltották a villanyt. Meggyújtották a vörös fényt. Behúzták a függönyt, áltranszba estem, hörögni kezdtem és eközben kivettem a követ, fölvettem a fejem tetejére, majd odanyújtottam kezeimet, hogy fogják meg kontroll-céljából. Egyik kezeimet Tordai, a másikat dr. Terray fogta. Most hirtelen előrebuktam a fejemmel és felső testemmel, miközben természetesen a

fejem tetején levő kő, nagy ívben a szoba közepére repült. Világosságot gyújtottak, keresték a követ és megtalálták. *Azonnal konstatálták, hogy az túlvilági, valószínűleg a Marsból ered és szellemek küldték. A követ Tordai lelte el bizonyítéku, nehogy dematerializálódhassék.*

9. László „festett zsíros gézdarabja”.

Olaj és cigaretta mint apport-fenomé.

Odahaza nyikorgott az ajtó, miért is megkentem olajjal. Új idea! Egy orvosi gumikeztyűnek levágtam az ujját, beleöntöttem az olajat, majd cérnával erősen lekötöttem. Így kaptam egy kis légmentes gumi-olajzacskót.

Szenvedélyes dohányos lévén, ismerve az ülések hosszú idejét, csak nehezen tudtam nélkülözni a cigarettát. Tehát levágtam két Hercegovinának szopókáját és ezeket, valamint egy gyufásskatulyának foszforos oldalát négy gyufaszállal együtt összecsomagoltam az olajzacskóval. A csomagocskát az ülés előtt beletettem a dr. Terray által használt fotel alsó rugózata közé. Erre azért volt szükség, mert nádszékre ültettek, melyben nem tudtam elrejteni semmit sem. Előzőleg avizáltam, hogy egy *folyékony* apport-tümemény fog érkezni s e célból poharat kértem a sötétkamrába. A szeánsz alkalmával a sötétben kinyúltam a függöny alól a mellettem ülő Terray ülése alá, kiemeltam a kis csomagot, felbontottam, megoldottam a cérnát és a zacskóban lévő olajat beöntöttem a pohárba, majd kiadtam a résztvevőknek. Utána, — mint aki jól végezte a dolgát, — rágyújtottam cigarettára, fényjelenségnek pedig meggyújtottam a csomagocska papirburkolatát. Nagyon világi fényeffektus. A hamut kiszórtam a hallgatóság közé és a másik cigarettát kiadtam Tordainak, ki azt is eltette bizonyítéknak. Az olajról az analízis megállapította, hogy abban nem csak olaj, hanem idegen anyag is van. Tényleg volt benne idegen anyag.

Hogyan jött létre a „merev-sugár”?

Az Angol-Parkban egy vasárnapi szórakozásom közepette észrevettem több fiatalembernél olyan kis gumiszálon táncoló papírlabdát, mely a gyermekek kedvenc játékszere. Tréfából vettem egyet. Játékközben a gumiról leszakadt a labda és elgurult. A kezem között maradt gumiszálat két kezem mutató- és hüvelykujja között húzgáltam. Eközben eszembe jutott, az úgynevezett merev-sugár megoldása. Erről a Sch. N. könyvében olvastam. A következő szeánsz alkalmával létrehoztam a merev sugarat, ami a következőképpen történt: A gumi egyik végét égj' gyufaszálra kötöttem és ezt a fogaim közé vettem. Az egyik kezem két ujjával megfogtam a gumiszál közepét, a másikkal a végét.

Az előttem álló asztalra gyufás-skatulyát helyeztettem, melynek sarkába a metapszihikusok egy gombostűből készített horgot szúrtak.

A sötétben az ujjaim között kifeszített és fogaimmal tartott gumiszálat sikerült beleakasztanom a horogba és az egész skatulyát természetesen misztikus vörösfény mellett fölemeltem a levegőbe. A jelenlévő *Rotheman* Károly oda is kapott a gumiszálhoz, de azt minden ilyen alkalommal elengedtem s visszaugrott a számban lévő

gyufaszálhoz. A skatulya minden egyes alkalommal természetesen visszaesett az asztalra.

A jelenlévők magyarázata erről az volt, hogy a merev-sugár visszament a kezembe.

K. Emília materializálódása.

Schrenck-Notzing könyvében láttam a materializálódott fejeket. Fölmentem *Sassy* Attila festőművész műtermébe. Tanulmányoztam az ottlévő portrék technikáját, különösen a szemek rajzát. A művésztől kértem és kaptam is pasztelkrétákat. Ezekkel otthon egy finom vászondarabra megrajzoltam K. Emilia képét a birtokomban lévő fényképről. A kép megközelítően élethűen sikerült. A kivágott fejhez alul gombostűvel egy hosszú gézdarabot erősítettem meg.

Régi recipe szerint az egész tüne-
ményt bedugtam a fotelba, majd vörös lámpafény mellett rátűztem a fej-
jet a háttért képező fekete függönyre.
A fej alsó részéről lelógó gézdarab
másik végét bedugtam baloldalt a
nyakam és a gallér közé.

Mikor mindezzel készen voltam,
megadtam a jelt, mire felvillant a
magnézium fény, kattogott a fényké-
pezőgép és készen volt a túlvilági je-
lenségről fölvetett fénykép. Ennek meg-

történte után az egész tüneményt ismét rejtekhelyére dugtam, mikor pedig később felöltözve ismét a fotelbe ültem, onnan visszatettem a zsebembe és elvittem.

Fontos a következő részlet. Az Emiliás-szeansz 1923 márciusában történt. Ekkor lakására kéretett engem dr. *Stark* Jenő orvos és rámtámadt, baj lesz, ha nem vallom be csalásaimat és tovább folytatom Tordaiék bolondítását. A szintén jelenlévő Sassy Attila, aki már ekkor igen jól tudott mindent manipulációimról, védelmemre kelt és leintette dr. Stark Jenő urat, másnap a műtermében pedig arra biztatott fel, hogy csak folytassam tovább a kísérleteket, illetve manipulációkat. Semmiesetre sem folytattam volna tovább az ámitást, ha erre Sassy nem bíztat.

Ideoplazmák, fejek, kezek libazsíros vattából és gézből.

Egymást követték a szeanszok, az „ektoplazmikus jelenségek” hosszú sorozataival. El kell mondjam, hogyan készültek. A gézt előbb jól megnedvesítettem, majd áztattam, olajban. Később otthon kifogyott az olaj, lusta voltam újat venni, gondoltam egy nagyot és áttértem a libazsír-módszerre. Erre kabalából is kedvet kap

tam. Ámbár római katolikus vagyok, úgy gondolkoztam, kóserré teszem a plazmákat, mert a libazsírral kezelt géz így kóserré válik, legalább a kísérleteket nem fogja eltréflizni. Amiben nem is tévedtem. Minden egészen kóser volt. Ha én nem leplezem le magam, soha rá nem jönnek a metapszihikusok a tréflire.

A már ismertetett módon eldugott gézt elővarázsoltam a sötétkamrában a vörösfény mellett, bedugtam a számba és lassan széjjelhúztam a függönyt. Mindenki láthatta misztikus vörösfény mellett számból kilógni a gézdarabot, de megfogni senki sem merte, mert hiszen Schrenck-Notzing azt írta könyvében, hogy ez a médium halálát okozhatja. Különb is oly rémes hörgéseket produkáltam, hogy a jelenlévők háta borsódzott. Azt néha még eltűrtem nagykegyesen, hogy megérintsék a plazmát, sőt le is fényképeztek oly jelenetet, mikor a plazma Tordai Vilmos kezein nyugodott, de erőszakos tépésről, vagy fogásról szó sem lehetett. Már az érintésre is oly rémesen hörögtem, hogy az emberileg majdnem elviselhetetlen volt.

A belőlem beszélő szellem révén zenét is kértem a kísérletekhez, mivel egyrészt zenekedvelő vagyok és a sötétkamrában nagyon unatkoztam, másrészt észrevettem, hogy zene hang-

jai mellett újabb és újabb inspirációt merítetek a manipulációkhoz. Egy hegedűművész játszott. Nekem nagyon tetszett.

Minden kísérlet után visszadugtam a kóser-gézt a fotelba, majd később zsebrevágtam és útközben a Margit-hídról bedobtam a Dunába.

A fátyolon keresztül sohasem ment át plazma. A Schrenck-Notzing könyvében látott fátyol-jelenséget egyszerűen úgy csináltam, hogy a gézt fátyolon keresztül dugtam be a számba. Vigyáztam, hogy a fátyol el ne szakadjon.

Hogy a médium-hírnevem emelkedjék — ha nem is az élelmiszer-árakkal legalább is egyenlő mértékben — megjelentettem kezeket és sok mindenféle alakzatot.

Miután a kontroll folyton szigorúbb és szigorúbb lett, újabb és újabb trükkökhöz kellett folyamodnom. Felhasználtam céljaimra vattát és gézt. Később pedig az anyagot mindig a jelenlévők zsebébe tettem és onnan vettem ki, mikor arra szükségem volt. A szeánszok után így tüntettem el az anyagokat: Ha nem tudtam eldugni fotelba (később nádszékre ültettek), egyszerűen kicsi labdává nyomtam a vattát vagy gézt nedves állapotban, a gézből kihúzott egy-két szállal jól összekötöttem és kigurítottam a szo-

bában álló íróasztal alá, vagy a szoba ellenkező sarkába dobtam a pici labdát. Soha senki semmit észre nem vett.

10. A nagyított „csodafej”.

Később mindig fölszedtem és elvittem Schrenck-Notzing ittléte alatt sem történt semmi másként, én őt ugyanúgy felhasználtam a kísérletekhez, mint a többi jelenlévőt. A német professzor épp úgy bedőlt, mint a többiek, ez a tény.

Meg kell még említenem azt is, hogy amikor szükségem volt az általam a

jelenlévők zsebébe elrejtett gézre stb. egyszerűen a szellem révén behívtam őket a sötétkamrába és ott kivettem a zsebükből az elrejtett tárgyakat. Így történt több jelenlevő úrral.

Schrenck-Notzing a kísérletek alkalmával mellettem ült. Neki a zsebéből vettem ki a fejeket. Ekkor már kész médium voltam, mindent tudtam. Schrenck Notzing könyvét is.

Schrenck-Notzing távozása után erősen untam már a komédiát. Tudtam már, hogyan dolgoznak a külföldi médiumok, tudtam, hogy a müncheni doktort is beugratták csaló médiumok és véget akartam vetni a dolognak.

A leleplezések története.

De amennyire untam az ügyet, éppúgy féltam a metapszihikusok haragjától és nem találtam kivezető utat. Ekkor fölkeresett Schenk Jenő „telepatikus professzor és fenomén” aki ajánlatot tett, hogy vele szerződjem. Milliárdokat helyezett kilátásba. Elhatároztam, hogy Schenket is fölhasználom céljaimra. *Az Est*-ben megírt riport nagyjában megfelel az igazságnak, úgy történt minden, amint azt Falus Ferenc megírta, csupán Schenk úr reklám szempontjából *saját maga javára követett el egy pár ferdítést.*

Nem igaz, hogy engem Schenk lep-

lezett le. Ellenkezőleg. Én a lakásán azt mondtam, hogy ma, (ez egy házi-szeánszon történt) nem fogok semmit sem produkálni, ellenben ő *falazzon* nekem, illetve segítsen. Odaadtam neki egy darab vattát, hogy azt csúsz-tassa majd oda nekem. Ezt ő meg is tette, sőt visszavette és zsebrevágta. Nem igaz, hogy ő a számból kitepte volna a plazmát, vagy hogy én elszaladtam volna. *Schenket ismerem annyira, hogy tudtam: irigységből nyilvánosságra hozza a dolgot, annál is inkább, mert én a szerződés miatt feléje se néztem, bár Schenk aki tudta már hogy a kísértetek csaláson alapulnak, hívott engem külföldre.*

Folyton vártam a leleplező cikket, de úgylátszik Schenk gondolkodott, vagy a szerkesztőségben tartották vissza a cikket egy reggeli napilapnál. Elég az hozzá, hogy a leleplező cikk nem jelent meg.

Elhatároztam tehát, hogy önmagam a metapszihikusoknál le fogom leplezni. Mint az újságokból ismeretes, ez meg is történt. Azzal a beállítással jelentek meg a cikkek, mintha a metapszihikusok lepleztek volna le. Ez nem áll.

Sassy Attila szerepe.

Az előbb említett dátumot ismétlem meg: 1923 március havában Sassy

Attila tudott mindent, mégsem szólt sem Tordainak, sem a metapszihikai társaság bármely tagjának. Sassy állandóan kétkedett a kísérletek valódiságában. Lassanként betekintést nyert a dologba, de a trükkök technikáját csak részben ismerte. *Lelkianalilikusnak* mutatkozott előttem. Tanított arra, hogyan ismerjem meg a metapszihikus lelkiéleletet. Kitanított arra, hogy csak vak hívőket engedjek közel hozzám. Kiismert alaposan és felhasználható kísérleti nyűüként. Sassy adta nekem azt az utasítást, hogy a belőlem beszélő szellem útján zárassam ki a körből dr. Stark és Janovics urat. Ez egy szeánszon, ahol fentiek nem voltak jelen, meg is történt és a belőlem beszélő állítólagos szellem parancsa következtében Tordai nem engedte többet Stark és Janovics urat részt venni a kísérletekben.

Sassy festőművész két vagy három szeánszon vett részt, melyeken a következő érdekességek történtek: Sassy megbízott engemet azzal, hogy a szeánszon résztvevő *Papp Gyulának* írjak, vagy írassak egy névtelen levelet a következő tartalommal:

„*Uram! A legközelebbi szeánszon kapjon a médium feje fölé.*

Materializáció helyett egy papírvackot fog megfogni.”

Mivel nem tudtam senkit sem ezzel

megbízni, én magam írtam meg elferdített írással a névtelen levelet. Úgy állapodtam meg Sassyval, hogy ezen a szeánszon nem lesz semmi és így Papp Gyulát is ugratjuk, de én a tréfa kedvéért mégis produkáltam egy jelenséget. Papp nem mert vállalkozni arra, hogy megragadja plazmát, tehát Sassy vállalta. Abban a hiszemben, hogy megbeszélés szerint nem produkálok amúgy sem semmit. Őt is meglepte a géz, melyet én a kezébe nyomtam. Megtapogatta és visszaadta, sőt a fejemre is ütött, hogy őt így megtréfáltam. Odafordult a Metapszihikai Társasághoz és a következőket mondotta:

— Uraim, odakaptam és becsület-szavamra megfogtam a plazmát, amely síkos és hideg volt, de hirtelen mint egy kígyó kikúszott a kezemből.

Tordai, miután Sassy tilalom dacára hozzányúlt a plazmához, fölkérte őt, hogy tartsa magát távol a kísérletektől.

Többször megtörtént, hogy Sassy velem Tordai íróasztalára „apportüneményként” sajátkezüleg irt levelét csempésztette be, általam. Mindezek dacára Sassy nem akadályozta meg azt, hogy Tordaiék nyilvános előadást rendezzenek, sőt általam, mint szellem által felbiztatta erre Tordait. Sassy felkért, hogy mindent írjak le

és adjak át neki. Én azt hiszem, hogy Sassy célja nem volt más, mint az, hogy Tordaiék könyvének megjelenése után ő leplezze le az egész dolgot.

Nem céloom a spiritisztákat nevetésessé bántani, vagy bántani és megragadom az alkalmat, hogy itt bocsánatot kérjek Tordai Vilmos úrtól és társaitól a nekik okozott csalódásért.

Schrenck-Notzing levele.

A leleplezés után dr. báró Schrenck-Notzing ezt a levelet írta Tordainak:

Igen tisztelt uram! Elhalmoznak levelekkel és újságokkal, s még nincs meg a szükséges anyagom, hogy válaszolhassak. Ha már a szerencsétlenség megtörtént, nyugodtan szembe kell néznünk vele, s tanulmányoznunk az esetet, hogy okuljunk rajta. Mindenekelőtt egészen tisztán kell látnunk. Kérem tehát, hogy kérdéseim sorozatára szíveskedjék válaszolni. Milyen a dátum a Pester Lloydban Ön által publikált levélnek, amelyben önt óvtam és leplezést kívántam? Ez a legnagyobb fontosságú. Két leleplezésről van szó, vagy egyről? ön három orvos által végzett leleplezésről irt és az újságban a Schenk nevet olvasom. Azt hiszi-e, hogy a vázolt jelenségek mind csaló szándékkal rendezettek?

Így a *világítójelenség*, amelyekről a *Berliner Lokalanzeiger* azt állítja, hogy a szék alá erősített szigetelő vászon segítségével csinálódott; továbbá az *apportok*, a tárgyak *levitációja*, az anyagnak a fátyolon át való hatolása amelyet önmaga is megfigyelt? Mindez csalás volt? Csaló módon történt az, hogy a plazma az orrból előjött és a médiumtól hatvan centiméterre a földön fekvő plazma is csalás útján húzódott, vagy húzatott vissza a médium szájába? Csalás révén tűnt el? Önmaga nem látta gyakrabban a produktumoknak hirtelen való eltűnését? Az amorf anyagoknak „önmozgását”, külső beavatkozás nélkül való helyváltoztatását személyesen figyelte meg? Mindez a különös esemény, amelyet Ön leír, egytől-egyig csalás útján jött létre? És egész éven át minden ülésen újra meg újra megcsalták?

Nagyon nehezen tudom ezt föltenni. És meg kell kérdeznem, hogy László nem azok közé a médiumok közé tartozik-e, akik egyszer-másszor, különösen idegen és ellenségesen hangolt hitetlenkedők szuggesztív hatása alatt — ami az ilyen gyöngé jellemeikkel szemben nagy erővel is megnyilvánul — tette azt, amit tett? Ez megmagyarázhatná, hogy Lászlót a gyilkosság vádjának súlya alatt hogy és miért vehették rá az *ellenfelek*

csalásra, hogy miért tett hamis vallomást, s egyáltalán miért mondja azt, amit ezek az emberek kívánnak tőle? Mert azt semmi sem tudja velem megértetni, hogy ez az egyszerű ember, aki a kísérletek kezdésekor semmit sem tudott, a munkáimat nem ismerte, még a „teleplazma“ szót se, ezt az egész kísérletsorozatot egy éven át csak azért gyakorolta volna folyton önnel, hogy a világnak megmutassa, hogy a teleplasztika és az ideoplasztia csak csalódáson alapul. Ilyen fölfogást csak egy művelt elem olthatott beléje, akinek sugalló befolyása alatt ez a szellemileg csekélyebb értékű ember, most csak azt mondja, amit azon a párton kívánnak. Ha csakugyan transzban volt az üléseken, akkor nem emlékezhetik azokra az eseményekre *éber* állapotában; így aztán minden elképzelhető beleoltott magyarázatot a saját fenoménjai számára hozzáférhetővé tesz és a maga szellemi labilitása következtében igazán még azt is elhiheti, hogy egy csomagot dugott a zsebembe és azt az allotriát üzte, amiről ma a bel- és külföld minden újságjában olvasni lehet. Mellesleg szólva László semmiféle csomagot nem dugott a zsebembe és semmi olyat nem mondott, amivel a tárgyak fénykép-fölvételei ellenkeznének. Ez az egész történet — én úgylátom — az

ellenfelek diktandójára készült és nekem egyáltalán nem inponál. *Ha csalt, akkor az más módon történt.* És a vallo-mása egyáltalán nem bizonyító erejű, hanem csak harmadik személyek által rátukmált locsogás. Persze csalt azon az ülésen, amelyen leleplezték. Fölteszem azonban a kérdést, hogy erre nem az ellenpárt bérelte-e föl? Szóval az eset egyáltalán nincs kellőképpen megmagyarázva és kérnem kell Önt az igazság és a tudomány értelmében, hogy pontosan és sürgősen tisztázza ezt. Előre is lekötelezve köszöni, a legkiválóbb tisztelettel

dr. báró Schrenck-Nolzing

Mit mondanak a törvényszéki orvos-szakértők?

1. Dr. Minich nyilatkozata.

Dr. *Minich* Károly egyetemi tanár, az ismertnevű törvényszéki orvos-szakértő a következőket mondotta el nekem:

— László bűnügyével kapcsolatban négy szeánszot tartottunk Tordai Vilmos kérésére. Engedtünk annak a kérésnek, hogy *este* tartsuk, mert napal nem volt elsötétíthető helyiség a törvényszéken. Jelen volt dr. *Németh*,

dr. *Fischer, Tördel*, több ügyész és vizsgálóbíró. Lászlónak minden kívánságát teljesítettük a szakértői szobában. Azt is, hogy *zári láncot* alkossunk. Azt is, hogy *fordított* láncot: kifelé tekintő kört hozzunk létre. Úgy ültünk, amint óhajtotta.

De semmi meggyőzöt nem produkált. Állította, hogy transzban van, hogy *Ramontán* szelleme szól belőle s dr. Németh híven leírta, amit ő diktált. Azt is megpróbálta László, hogy *fényjeleket* szuggeráljon nekünk. De nem sikerült. Az állítólagos transzban letegezett bennünket és így beszélt:

— FigyeljeteK. Balra fönt a sarokban ... fényjelek.

De nem volt ott semmi. Ami a transzot illeti, egyszerű kísérellettel ellenőriztük. Odaadtunk Lászlónak egy könyvet azzal, hogy az kard és szúrja le vele Tordait. Ha transzban van, mint kardot kezeli. De elfeledte és mint könyvet fogta, úgy ütögette Tordai vállát. Majd azt Játszotta, hogy kis gyerek és leguggolt, mókázott. Egyikünk rászólt: *Most féléves*. László erre beszélni kezdett, sőt irt is. Elfeledte, hogy féléves gyereket Játszik, aki nem tud beszélni és írni.

Majd szóbakerült az, hogy László mi módon került a törvényszékre. Knéz Emíliával kettős öngyilkossá-

got tervezett s László úgy mondta el, hogy Emmi irányította a revolvert szívébe, míg ő szorosán a lány mögé feküdt a kanapéra, hogy szintén átjárja a golyó. De ő csak könnyebben sérült meg. A Rókusba vitték, onnan a rabkórházba s akkor mondotta el, hogy mert pénze nem volt, a lakótársa aranyláncát vitte zálogba s így vette az utolsó vacsorát, meg a revolvert. Mindenre emlékezett, amit az állítólagos transzban csinált. Minden részletet pontosan elmondott. Már pedig az bebizonyult, hogy a transzban végzetekre soha senki nem emlékszik . . .

— Ismételten vizsgáltuk és később beismerte az egyes fogásokat. Amikor például dr. *Völgyesi* Ferenc hideg kalapáccsal égési sebet ejtett rajta ez voltaképp úgy történt László szerint, hogy ő maga nyomott karjára egy égő cigarettát. A fényjelenséget se látta, csak majmolva utána mondta másnak. A híres apport-fenomén a kőedénnyel például úgy történt, hogy László a sötétben lekapta az edényt a szekrény tetejéről s a lába közé tette. Később alkalmas pillanatban jót rúgott rajta, úgy hogy a nézők közé repült. A virágvázából is így csempészte közéjük a virágot.

— Ez a László különben *imbecillis*. Múltjában is elég adat bizonyítja,

Amint a lengyel frontról az olaszra szökött s a háború után beállt a szélességi-légióba, amint kalandor-természete az első bűnében is megnyilvánul, a Rákóczi-úti padlásfeltörésben éppúgy, mint a plazma-gyártásban, ez mind konkrét bizonyíték. De már a gyerekkora is jellemző. Egy hónapig bírta a nyilvános elemi iskola iramát. aztán átküldték a Mosonyi-utcába és ott *a gyöngélművek intézetében* végezte az elemi.

— Hogy a materializáción túl eső, más jelenségekről mi a véleményem, arra nehéz felelni. Az emberi érzékek oly különbözők, Némelyik csodásnak látszó produkciókra képes. Megtörtént például velem, hogy egy ember belépett a szakértői szobába és messziről rászóltam: „Miért ivott pálinkát?” Ijedten tiltakozott, de kiderült, hogy megtette. Van, aki messziről is megérzi egyetlen kis pohár ital szagát. boncolásnál is valósággal döntők egyes szagok . . . Elhiszem továbbá, hogy vannak *telepatikus* esetek, de ez nem természetfölötti, csak többé-kevésbé ritka egyéni tulajdonság megnyilvánulása.

— Ami a szeánszokat illeti, eddig nem tárgyalt titkos okokra is gyanakodni lehet. *Szexuális okokra*. A levetkőzés, a tapogatózás, meg a többi.

Mielőtt az újságokban egy szónyi

leleplezés megjelent volna, vizsgált dr. Németh egy artistát, aki elmondta, hogy hajlandó a materializációs titkot bemutatni. Az ektoplazma is *technikai* módszerrel készül. Az artisták ugyanis maguk közt *technikának* nevezik a szemfényvesztést. Érdekes ellenőrző módszerről is beszélt az artista: — Tessék csak egy kutyát elvinni a szeánszra. Ne legyen fiatal, mert akkor játékos, hanem legalább kétéves. Ha csalnak, a kutya nyugodt marad. Ha igazán természetfölötti jelenség mutatkozik, akkor nyugtalan és akár neki is ugrik. Oly finomak az érzékszervei, hogy nem lehet csalódás. Érdemes volna kipróbálni.

Minich és doktortársai kijelentik, hogy az általuk megvizsgált médium egyáltalán nem volt transz-állapotban. Koncedálják annak a lehetőségét, hogy

a szervezet „arra alkalmas embereknel a rendestől eltérően reagálhat, sőt produktumokat is jelenségeket is előállíthat” de ezt csak akkor hiszik el, ha valóban „az észlelésnek hozzáférhető”.

Hogy Schrenck-Notzing és a többi kísérletező nem a hiszékenység áldozata-e, azt *nem tudják, illetve nem óhajtják eldönteni.* Az újabb lkutatók csakugyan produkáltak eddig lehetetlennek tartott jelenségeket és

sajátosságokat. (Röntgen, rádium, dróttalan táviratozás.) De mert bizonyos jelenségeket és eseményeket nem tudunk megmagyarázni, abból nem következik, hogy készpénznek is elfogadjuk.

2. Dr. Németh szakvéleménye,

Dr. Németh Ödön tanár, törvényszéki orvos-szakértő ezt mondta:

— Én még 1922 októberében figyelmeztettem Tordai Vilmost, hogy a László-féle kísérletek csaláson alapulnak. Még a csalás módjára is felhívtam figyelmét. Érdekes, hogy engem szeánszra sohasem hívtak. Mikor pedig Schrenck-Notzing Pesten volt, *Moravcsik* tanár urat kérték föl a részvételre és amikor ő engem hozott javaslatba, Tordai azért nem hívott el, mert én nem vagyok *hívó*. Hát nem kell éppen a tagadókat megtéríteni? Soha sem hallottam még, hogy hittérítőket Rómába, a Vatikánba küldöttek volna. Ellenkezőleg, úgy hallottam, hogy hittérítők a bálványimádók közt térítettek!

A „plazmá”-nak nevezett nemtudom-micsodát igenis nyugodtan el lehet tépni, meg lehet fogni és éppen úgy zsebrevágni. Ez a médium halálát nem okozhatja. Csak egy esetben lehet ennek hatása végzetes a

médiumra, ha a médiumot a leleplezés következtében — gutaütés éri ijedtében. De hát Istenem, a tudománynak áldozatai is vannak. Különben sohasem hallottam, hogy médium a plazma erőszakos eltávolítása következtében meghalt volna.

Különösen érdekesek László trance-állapotai, illetve azok imitálása. A laikus is megállapíthatja a médium *szemhéjának rezgéséből*, hogy nincsen transz-ban, illetve ezt az állapotot csak imitálja. Ha engem Tordai elhív egy ilyen szeansz-ra, én bizony megfogtam volna azt a plazma-micsodát. A Schrenck Notzing-féle kísérleteket ugyanilyen eredetűeknek tartom. Az ő médiumai valószínűleg az úgynevezett *párizsi gumival* dolgoznak, melyre egy artista-páciensem tett figyelmessé. Ez egy gumi-pasztilla és egészen kicsi, úgy hogy a médium *nyelve alatt is elfér*. Megvizsgálhatják akár gégetükörrel a szájüregit, — ami különben nem történt meg — és akkor sem kell okvetlenül megtalálni azt, mert kényelmesen elfér a nyelv alatt is és az illető a nyelvével ügyesen ide-oda tolhatja. Ezt a gumit tetszés szerinti *alakra* lehet elkészíteni és *felfújni*, úgy mint a búcsúk alkalmával a gyerekek által oly kedvelt, sívító gumimalacot. Lényegében ugyanaz, csak a sípot kell kivenni és kész a „túlvilági alakzat“.

No meg sokkal vékonyabb és finomabb a gumianyag.

Schrenck-Notzing könyvében még két érdekes dolog van. *Az egyik egy fénykép, amelyen nagyítóüveggel ondozalat vettem észre* és mivel a médium nő, könnyen elképzelhető, *hogy az honnan ered.* Bajosan túlvilági eredetű.

Én az ilyen spiritiszta előadásokat a nagyközönségre nézve igen károsnak tartom, hisz ez volt az oka, hogy dr. *Minich* és dr. *Fischer* kollégámmal együtt nyilatkoztam. Mert plazma eltérése következtében meghalt médiumot nem, de a spiritizmusba *beleörtil* embereket ismertem.

Érdekes még Schrenck-Notzing könyvének, az a része is, amely az egyik kísérletről azt írja, hogy a plazmát *Richet* látta, de ő (Sch.-N.) nem. Hát vagy látta mindenki és akkor van, vagy csak egy alak látta és akkor a legjobb esetben *önszuggesztiós* optikai csalódás. Sch.-N. ugyan azzal magyarázza az esetet, hogy ő (Sch.-N.) akkor nem nézett oda, hanem távolabbi pontra tekintett. Hát az ember *láttere*, hála Istennek, elég nagy, úgy hogy ha én valakinek a mellénygombjára nézek, önkéntelenül látom a nyakát és fülét is. Csak persze látni kell és *akarni* kell látni.

Semmilyen túlvilági anyag materializálódni soha sem fog és nem is tudhat.

Mert ilyen nincs és csak beteg emberek agyvelejében materializálódhat.

Torday a leleplezésről:

Nehezemre esik, hogy egyáltalán foglakozzam ezzel az ügyvel, mely oly megdöbbentő és lesújtó tanulságokat jelentett számomra. Sohasem hittem volna, hogy létezhetik oly ember, aki a legnagyobb lelki nyugalommal kérve és eltagadva támogatásomat, segítségemet, jóhiszemű bizalmamat, ugyanakkor Isten nevével szájában, ördögi hidegvérrel és tervszerű séggel csal meg és visz engem bele egy rettenetes botrány fertőjébe. És nem hittem volna azt sem, hogy egy másik, intelligens úriember, ki magát barátomnak vallotta, sértett hiúságból háta mögé áll az előbbinek és segíti őt szerepének végigjátszásában, sőt, amikor egy ízben gyanút fogtam ellene, becsületszavát adja, hogy nincs része az előbbinek csalásaiban!

Valóban, az undor fog el, ha mind-ezekre gondolok és szinte magam is csodálom, hogy ily szomorú tapasztalatok dacára még mindig optimizmus él bennem az emberiség jövő sorsát illetőleg!

Mindenekelőtt rá kell mutatnom arra, hogy valószínűleg nem én és társaim voltunk az elsők, akiket László

beugratott azzal, hogy ő médium. Hiszen az ő hipnotikus és spiritisztikus ügyei már 3 évvel ezelőtt is foglalkoztatták a nyilvánosságot, amikor még nem is ismertem. Egyik spiritisztikus üléséből kifolyólag öngyilkos is lett egy fiatal, *Horváth* nevű barátja.

később ő maga is öngyilkosságra szánta el magát. Előbb egyedül, majd egy fiatal leánnyal együttesen. A lány meghalt, ő azonban bár megsebesült, életben maradt és a rendőrség őrizetébe került. Itt azt vallotta, hogy ő szellemek sugallatai alatt cselekedett és az öngyilkosok irodájának vezetői ennek alapján formális szeánszot tartottak vele, ott a rendőrségen, László transz-állapotot imitált és beszélt is általa az állítólagos rossz szellem, ki inárára vállalta, hogy igen, ő sugallta a fiatalokat az öngyilkosságra. Valószínű, hogy már a rendőrségi urakat is megtévesztette. Ekkor én őt még nem ismertem. Rövid idővel később egy fiatalember — a *Virradat* munkatársa — hozta föl hozzám és László ekkor tudván, hogy a metapszihika érdekel, kért, hogy törődjek vele, mert különféle rejtélyes és kínzó lelki élményei vannak. így kezdtünk vele foglalkozni a legnagyobb jóhiszeműséggel és jóakarattal, több komoly barátom társaságában. Sajnáltuk és segíteni igyekeztünk rajta. Hónapokig

nem történt egyéb, mint hogy László transzállapotában különféle, állítólag idegen szellemi lények jelentkeztek. Most már tudjuk, hogy transzállapotai imitáltak voltak, de akkor — bár feltűntek bizonyos ellentmondások — nem volt okunk gyanakodni, mert hisz ahány médium van, annyiféleké a manifesztációk és csak arra gondolhattunk, hogy az ő médiumi nyilatkozataiban is nagy szerepet játszik az u. n. *animizmus*, vagyis az a jelenség, hogy öntudatlanul a médium saját egyénisége érvényesül a megnyilatkozásokban. Nemsokára egy ilyen állítólagos idegen egyéniség azt ígérte nekünk, hogy fényjelenségeket és később materializációkat fog bemutatni. Az előbbieket csakhamar jelentkeztek. Vagy fél éve foglalkoztunk vele, amikor a királyi ügyészség vizsgálati fogságba vetette őt, több évvel előbb elkövetett bűnügyei miatt. Meg voltunk lepve, de még nem volt okunk arra gyanakodni, hogy médiumi manifesztációi is csaláson alapulnak, sőt ismerve a médiumok labilis, könnyen befolyásolható pszichéjét, arra gondoltunk, hogy ő Is rossz társaság befolyásának áldozata lett, amely hitünkben elbeszélései is megerősítettek. A bírósági vizsgálat nem fogadta el azt a védekezését, hogy ő médium, annál is kevésbé, mert a vizsgálat alatt ő maga is

azt vallotta, hogy a fényjelenségeket mesterségesen idézte elő.

Amikor kiszabadult, újra fölkeregett bennünket és meg akart győzni arról, hogy a bíróság előtt tett vallomása, csupán védekezés akart lenni a további hivatalos vizsgálat gyötrelmei ellen és följánlotta, hogy hajlandó bebizonyítani a jelenségek valódiságát. Ennek alapján ismét ülést tartottunk vele. Előtte le kellett vetkőznie, meg kellett mosakodnia és idegen ruhát kellett magára vennie. A fényjelenségek ekkor is jelentkeztek, nemcsak közelében, de távolabbra is. Körülbelül márciusban jöttek az ismeretes „plazma”-jelenségek. Minthogy ilyenkor transz-állapotában folyton a legnagyobb nyomatékkal figyelmeztetett arra, hogy a plazma erőszakos megmarkolása vagy elrántása egészségére súlyos következményekkel járhat és az irodalomból megtanulva azt is, hogy az ilyen alakulatok rendkívül fényérzékenyek, — az üléseket tompított vörös fény mellett engedte lefolyni. — Az ellenőrzésnél a főszólyt a médium testének szigorú átvizsgálására, valamint az u. n. sötét kabinetnek átkutatására helyeztük. Az ülés alatt, amikor csak lehetett, lefogluk a kezeit. Amint utóbb kitűnt, szemfényvesztő ügyességgel az általa felhasznált anyagokat (főleg gézt és

vattát) egész kicsire összezsugorított állapotban már előre elrejtette olyan helyekre, ahonnan a testi vizsgálat és kabinetbe való ülés közötti pillanatokban, vagy az ülés alatt is, valósággal zsonglőri fogásokkal magához tudta venni és szájába elrejtteni. Az ülések után nem egyszer le is nyelhetette ezeket az anyagokat, hogy az utólagos vizsgálatnál se vegyük észre. A legutolsó ülésnél is úgy manipulált, hogy az előtte való nap kileste az alkalmat, amikor senkism volt a kíséreti szobában, ott a kabinett függönyének bal alsó sarkát egy gombostűvel fölszegte és az így készített egészen apró lyukba rejtette el a gézt.

László csalásai, sajnos, minden kétségen felül állnak. Kétségtelen az is, hogy mi áldozatul estünk csalásainak, bár némileg mentségünkre szolgálhat, hogy azokat hajmeresztő ügyességgel hajtotta végre és hogy hasonló csalásoknak rövidebb-hosszabb ideig már mások is áldozatául estek.

Most már csak az lehet a kérdés, hogy mi volt László csalásainak tulajdonképpeni oka? Valósággal ördögi tervszerűséggel, jóhiszeműségünkkel és bizalmunkkal a legaljasabb módon visszaélve, színészi tehetséggel vezetett bennünket tovább a nyilvános beszámolóig, melynek megtartását szintén ő forszírozta legjobban

főleg imitált transz-állapotaiban. Isten nevére hivatkozva alter-egóí folytonosan azt emlegették, hogy a jelenségeket nem a mi számunkra mutatják, hanem azért, hogy ezek révén végre a tudományos világnak és a nagyközönségnek is alkalma legyen a jelenségek valódiságát megismerni. Viszont leleplezése után csalásait azzal okolta meg, hogy idegenek állítása szerint tudósok, arra biztatták őt, hogy a tudomány érdekében játssza végig szerepét, mert egy utólagos leleplezéssel ekként végre be lehet bizonyítani, «hogy minden ilyen nemű jelenség bárhol és bárki által észleltettek is azok, mind hasonló csalásokon alapul. Így akarták letörni egyszersmindenkorra a metapszihika „áltudományát”. Hát Lászlónak ezt az állítását nem tartom valószínűnek! Lehetséges, hogy amikor már jó mélyen benne voltunk a megfigyelésekben, kapcsolódtak hozzá egyes idegenek, a metapszihikai jelenségek ellenfégei, akik csakugyan biztatták és segítették őt terve kivitelében, de nem hiszem, hogy kezdettől fogva ez lett volna az ő eredeti terve.

Most, hogy már túl vagyunk a keserves csalódáson és tisztább áttekin-téssel látom a dolgokat és ha visszaemlékezem arra, hogy ő már akkor, amikor még nem is ismertem, a rendőr-

ségnél is imitálta a transzállapotot, az a sejtés vert bennem gyökeret, hogy

*az ő tulajdonképpeni célja az volt,
hogy szabaduljon valamilyen súlyos
büntetéstől,*

mert megismerve az ő teljesen hazug és moral insanity-re mutató karakterét, lehetségesnek kell tartanom, hogy *a lánnyal elkövetett állítólagos kettős öngyilkosság mögött egy sokkal súlyosabb eset áll.*

Arról tudomásom van, hogy egy, talán hiúságában sértett festőművész bár előttem *becsületszavára* tagadta, valójában ott állott a háta mögött, mint spiritus rektor, mint egy¹ intelligens sugalmazó, — de azt mar nem tarthatom valószínűnek, hogy orvosok, tudósok is állottak volna László háta mögött, mert komoly és korrekt úriemberek nem dolgozhattak ily alantas, hátmögötti eszközökkel még akkor sem, ha előttük nem rokonszenves és általuk el nem fogadott jelenségek ellen akarnának is harcolni.

Szerintem csak kétféle valószínű okot lehet találni László cselekedetei mögött. Vagy rajtunk kitanulva később külföldön akart nagy pénzeket keresni különös bűvésztehetségével, vagy pedig nagyon félt valamilyen súlyos törvényes büntetéstől, amely alól úgy akart szabadulni, hogy ál-

talunk, mint egy kiváló médium tün-
tette fel magát. Erre látszik mutatni
az is, hogy már akkor, mikor még nem
ismertem, a rendőrségen is a médium
szerepét játszotta.

Nem igaz, hogy dr. Schrenck-Notzing
a legteljesebb mértékben szintén be-
dőlt volna László csalásainak. Már
október 15-én, hazatérte után levelet
irt, amelyből kitűnik, hogy észrevett
bizonyos föltűnő különbségeket, me-
lyek az általa *Carrière Évánál* tapaszt-
alt és a László-féle jelenségek közt
vannak. Föl is szólított arra, hogy
legközelebb próbáljam letépni a László
szájánál jelentkező alakzatokat. Ezt
nem mertem megtenni, félve az eset-
leges súlyos következményektől. Tár-
saim sem merték, mert valódiaknak
tartották azokat. Megismerve László
abszolút hazug természetét, nem hi-
hetjük azt az állítását sem, hogy ami-
kor Schrenck-Notzing itt volt, ő a
zsebébe csempészte anyagát.

*Csalódnak azok, akik úgy vélik, hogy
most már kétségtelenül hasonló csalások
utján jöhetett létre minden hasonló
jelenség.*

Föltétlenül valódiaknak kell tartan-
nom Schrenck-Notzing megfigyelései-
nek legnagyobb részét. Különösen
azokat, amelyeket Willy Sch. nevű
médiumnál tapasztalt, amikor a
lefogott médium közelében sza-

badon ide-oda mozgó karok váltak láthatókká, amelyek a levegőbe emeltek könnyű kendőket, vagy megindítottak egy zeneszekrényt, még akkor is, amikor ez egy hálóval körülzárt helyen volt. Megtámadhatatlanoknak kell tartanom az *Ochorovitz* varsói tanár által tapasztalt jelenségeket; továbbá a *Geley* Gusztáv párizsi orvos által *Kluskinál* megfigyelt materializációkat, mikor a lefogott kezű médiumtól nagyobb távolságban parafinkeztyük képződtek, oly materializált kezeken, amelyek a médium kezeitől; alakban és nagyságban eltértek. Azután azokat a jelenségeket, amelyek a bécsi metapszihikai intézetben jönnek létre egy Rudi *Schneider* nevű médiumnál, ki világosság mellett, mindenki szemláltára a levegőbe emelkedik a mennyezetig. Végül ugyanily kétségtelen valóságoknak kell tartanom a *Silbert* aszszonnyal, egy 45 éves, kifogástalan előéletű gráci urhölgyel tapasztalt rendkívüli jelenségeket is, amelyek karok és egész testalakok megjelenéséből és életteljes mozgásaiból állanak. Egyszóval, a mi csalódásunk és László csalásai egyáltalán nem állíthatnak gátat a metapszihikai jelenségek további kutatásai elé, s bár, talán nagy harcok árán, de előbb-utóbb mégis csak számolnia kell ezek realitásával a hivatalos tudománynak is.“

László levele Tordayhoz.

A történeti, vagy mondjuk a riport-hűség kedvéért szószerint idézek most abból a levélből, amelyet László intézett Tordayhoz. Talán mindennél karakterizálóbb ez az írás. Persze még a leleplezés előtt írta, mikor az első gyanú támadt.

„Igen tisztelt Főtanácsos úr! Személyessen, szavakban szeretném kifejezni gondolataimat, de amennyiben gondolatvilágom így írás alakjában jobban megnyilvánul és érthetőbb lesz ...

Igen fontos érzési momentuózusok presszionálnak arra, hogy így dekrálják.

Szinte lelkileg deprimál engem az a folytonos evidens Kételkedés, mit a kör tagjai tanúsítanak.

Elvégre én nem egyéni érdeklődéseknek akarok gazsulírozni, hanem filantrópikus tisztelem oly Irányban asszociálódnak, mely általánosságban, mindenki számára jelentőséggel bír. Amit felsőbb kötelezettségnek tartok, jobban kifejezve értelmileg Isten előtt magamra vállalt hivatás.

... Tehát Istennek, tudománynak és a szenvedő testvéreknek jelszavával indulok a nagy útra, hogy eleget tehessek a földi kötelezettségemnek . . .

... Oly furcsán hat rám minden, mintha életre-halálra ellenem szövet-

keztek volna egyes emberek, hogy lepledzenek. Tessék! Én alávetem magam mindennek, kész vagyok az egészségemet kockára tenni, nem bújok ki semmi alól! Tessék még erélyesebb kontrollt felállítani, elvégre a cél érdekében én is hozzájárulok.

És mégegyet óhajtok megjegyezni végül, nem becsületszóra, mert ez talán egyes emberek előtt nem is mérvadó, hanem Isteni veszem az ajkamra miként ezt kijelentem, hogy „Isten legyen tanúm”, hogy nem csaltam sem a múltban, sem a jelenben a kísérletek alatt.”

Itt említem meg, hogy László átadott egy egész könyvet is, amely önéletrajzát tartalmazta. Telistele naiv színezéssel és háryádákkal. Nincs itt hely az ilyesmire; inkább egészen kriminalisztikai, vagy még inkább pszihopatológiai munkába való.

Sassy Attila szerepe.

Az egész afférnek egyik legkülönösebb alakja Sassy Attila festőművész, aki hónapokig a háttérben vonult meg. *László vallomása* szerint négyszemközt sokszor úgy beszélt vele, mint aki az egész dolgot svindlinek tartja és állítólag dicsérte is, hogy László milyen vakmerően vezeti orruk-nál fogva Tordayékat. Fantasztikus

leveleket irt a metapszihikusok körének. Tortlayék szerint néha úgy viselkedett, mint valami középkori mágus. Furcsa apport-leveleket küldött, melyekről „el akarta hitetni, hogy csoda útján jutottak a Gül Babautcába, ahol akkor a szeánszokat tartották.“ A többi közt így ír:

László László médiumitása titokzatos. Ugyanaz a motorikus erő hajtja, mint Schrenck-Notzing médiumát, de főleg a Crawford tanárét. Jelenségekkel állunk szemben, melyeket regisztrálnunk kell. Rottemann kiváló spiritisztánk megfigyelései sem tudtak csalást fölmutatni!

Másik levelében így ír:

— Meg kell már arról győződnetek, hogy én innen a műtermemből mindent tudok, látok és hallok. Ha tehát én innen azt látom, hogy ismét jönnek a szellemjelenések, pauza nélkül fokozott intentitással, úgy nem engedhetem meg azt, hogy ismét az jusson eszébe egyik-másik jelenlevőnek, hogy nekem részeim van azokban.

A rejtelmes kis figurák.

Speciálisan jellemző a különös tehetségű Sassy-nak ez a levele:

„Kedves Vilmosom! Hosszú tartalmú leveledre ma reggel már megadtam a választ. Talán, mikor már e

sorokat olvasod, már rendelkezésedre Is fog állni, ha nem is fogsz rögtön róla tudni, hogy már birtokodban van a levél. De most nem erről van szó, mert külön akarom választani a komoly dolgot a tréfától, melynek jegyében jelen levelem fogant.

Most este pont 8 óra van és elmélkedem azon, hogy Te mennyire megsértettél komoly leveled egy bizonyos pontjában, mely pontban kétségbe vontad azt, hogy én az én bagolyos kis műtermemben mindent tudok, látok és hallok.

Hát én ezért a sértésért kihívlak téged most egy szellemi párbajra és megduellálunk amúgy Istenigazában.

Ha elvesztem a játékot, megadom magam és elismerem, hogy paccer vagyok, de ha az alábbiakból csak egy szemernyi is igaz, akkor bocsánatot kérsz tőlem levélileg és elismered, hogy mégis tudok valamit a Ti mesterségektől.

No de most már mérjük össze kardjainkat, kedves Vilmosom és töltsük meg pisztolyainkat is, mert végkimerülésig verekszünk.

Tehát te támadtál? Mivel bizonyíthatok akkor én? No igen! Tegyük föl, hogy van nekem vagy nyolc-tíz viaszfigurám, néhány barátomnak és ösmerősömnek a képével modellálva. Mondjuk tehát, hogy vannak ezek és

én egy fiókból előszedem ezeket, most, *1923 évben május 22-én, kedd este pont nyolcórai óraiütésben.*

Tehát elővettem és megsimogattam őket e szavakkal: A titkok hatalmával kérdezlek benneteket, mondjátok meg nekem, mikor volt az utolsó szeánsz Tordai barátomnál? Kik voltak ott, mi történt ott?

Várok. — Csend.

Kis emberalakjaim lassan megmozdulnak, nyögnek és sóhajtoznak és én akarón, merően nézem őket.

Várok, én már nem kérek, hanem akarok.

Ilyenkor a sok közül mindig megszólal egy, néha kettő, s most is elkezd az egyik beszélni eképpen:

„A múlt hét végén volt a szeánsz.” — Mely nap, kérdém én? — Zavaros választ kapok, melyből az jön ki, hogy péntek késő este, vagy szombaton. Úgy látszik, hogy az utóbbi a valószínűbb.

Most azt kérdem meg, hogy kik voltak ott? Neveket nem tud mondani, de én egy párra ráismerek, m. p. Te kedves Vilmosom, Terray barátomra is ráismerek. Pappra azt mondja, hogy nem volt ott, mert beteg. Valakire azt mondja, hogy nagyon barna élénkszemű, idealista fiatal és szív-bajos. Ez alighanem Flesch kis barátom, kinek betegségéről és egyéni vo-

natkozásairól kezd beszélni, míg én le nem intem kis jóindulatú bábot, mondva néki, hogy ez rám nem tartozik. Aztán valami nagyon magas-állású szép öreg bácsiról beszél, aki a feleségével volt ott, míg én ki nem javítom, hogy az nem a felesége lesz annak a szép öreg urnák, hanem a rokona, (az illető úr pedig alighanem *Grecsák* lesz.) Azután valami nagy-nagy emberről kezd zokogni kis emberem, valami de genere (Szemere). No, ezt az urat én nem ismerem. De valami tudós ember, van valami boszorka konyhája is — mondja emberkém (ez valószínűleg laboratórium lesz), aztán két orvostól is beszél; az egyik híresebb mint a másik és bár kis köpcös emberkének jellemzi, de sok ész van a fejében és sok víz van körülötte) no ez biztosan valami egyetemi tanár lesz (Bencur) — de én ezt sem ismerem. És még egy fiatal orvos, Ahogy leírja, azt nem ismerem.

Aztán a családtagok is ott voltak, bár arra nem tud biztos választ adni, hogy nagyságos úrasszony-feleséged ott volt-e? Ebből azt kellene következtetnem, hogy nem lehetett ott.

No de ha csak fele igaz ennek, akkor már kezdelek legyőzni kedves támadó és verekedő barátom.

Hanem hát kardunk és karunk kissé kifáradt, vegyük elő a pisztolyokat.

Megkérdeni kis figurámat, mi történt? Azt mondja, hogy egy nagyon szép szellemjelenés volt. Hogy férfi-e vagy nő, nem tudja, csak azt hajtogatja, hogy fej volt és hogy sötét formái voltak (eszerint férfinek kellett volna lenni), de mivel ezt csak én gondolom, hát lehet hogy nem igaz). Ekkor bizonyítékát kérem annak, mi nevezetesebb történt közben? — Most eldurantom a pisztolyomat. — Ő azt feleli, hogy háromszor is lelőttétek a szellemet. E titokzatos mondásból azt magyaráztam ki, hogy három változatban fotografáltatok le. Én még több bizonyítékot kérek. — Most lövök másodszor. — Kis figurám szerint az az élénkszemű barna fiatalember (valószínűleg Flesch) érdeklődik a szellemalak barna, illetve sötétsége iránt. Médium nem tud kielégítő választ adni.

Kis bábom sem tud többet mondani. Mágikus szeánszom egyik része befejeződött, kis szolgám kifáradt, jó magam is, s mig e sorokat írom, pihentetem fáradt elmémet.

Elég volt kedves jó Vilmosom?

Mondd kérlek, nagyok sokban tévedt az én hűséges szolgám? Kérlek légy kegyes értesíteni, mert figuráim egyikét-másikat még nevelnem kell a teljes tisztánlátásra, ezért kérlek légy szíves és adj kommentárt e sorokhoz.

No de most fölhúzó pisztolyom ravaszát és harmadszor lövök. Itt sokáig kell céloznom, hogy jól találjon a szellemi golyó s ha nem találna a célba, az annak lesz a jele, hogy nagyon nagyon fáradt vagyok, mert végzek oly erős szellemi munkát, mint ti a szeánszokon.

Figuráim közül most én választok egyet és feleletre kényszerítem az élet legizgalmasabb játékában, a jövőbe-látással.

Ha itt volnál, látnád, mennyire eltorzul kis arca és hogy hadonászik rongy kezeivel.

De a parancsra muszáj beszélnie.

Megkérdem, mikor lesz a legközelebbi szeánsz? Azt mondja, hogy e hét derekán, tehát szerdán vagy csütörtökön. Inkább a szerdára hajlik késő estére, 7 utánra. (E sorokat tehát valószínűleg csütörtökön kapod meg.) Arra, hogy kik lesznek ott, azt mondja, hogy részben a múltkoriak (no bevallom, hogy ez buta és nagyon tágértelmű válasz, de hát az én kis figurámnak is vannak — sajnos — értelmi defektusai.)

Azt kérdeztem most, mik fognak történni? — Vigyázz Vilmosom, harmadszor lövök — kis bábom remeg az izgalomtól, puha ruhateste vonaglik és ezeket mondja: Két kéz fog majdnem karig materializálódni. Az

tán valami irka-firka is lesz egy a médium hátamögött lévő papíron (nem értem, hogy mit mond ezzel) aztán valami apport jelenség is lesz egy kővel. Kis bábum feljajdul és azt mondja, hogy sok tűt lát és öt vagy 10 — 20 tű megszúrja. Elalél és többet nem szabad kérdezniem.

Az én szeánszom kedves Vilmosom, végetért, de ideje is, mert negyed 11 elmúlt, tehát kilencnegyedórás szellemi tornát viytam meg veled.

Ha voltak kis bábjaim, azokat visszateszem a fiókba, pihenjenek, s jómagam is kimerülve hajtom fejemet nyugalomra.

Az élet oly nehéz és oly komolyan végzetszerű, hogy ebben oázis egy kis tréfa, melynek háttere végtelen szomorú tragédia. De mi értjük néha a tréfát, úgy-e kedves Vilmosom?

Isten veled a szombati viszontlátásig is ölel mindenekfelett szerető barátod, Bpest, 1923 május 22.

Attila.

U. i. Nézd meg e sorok igazolására a postabélyegzőt. E levél szerdán reggel megy el.

A titok „megoldása“.

A metapszihikusokat megdöbbenhette Sassy levele, de aztán kiderült a titok. Kémje — mondották — a

szeánsz után rögtön hozzája szaladt, a mágus pedig leült írni. Már pedig a 3. számú irányító postahivatal, ha este 11-ig földadják a levelet, másnap délelőtt kézbesített. így született a „borzalmas” apportlevél.

Pártatlan kimerítő információt akartam a Sassy-ügyben. László azt mesélte róla, hogy ő mutatta meg, hogyan kell fejet rajzolni, a pasztellkrétát is ő adta s így született meg az öngyilkos Emmiről való kép, illetve a materializálódó fej, amely akkora feltűnést keltett. Sassy adta azt a tubust is, amelyben állítólag erős mérég volt.

A metapszihikai társaságnak egész csomó tagját kihallgattam. Egy orvos, egy rendőrtisztviselő és egy miniszteri hivatalnok egybehangzóan a következőket mondták:

— Sassy adta az anyagot és a pasztellkrétát Lászlónak, ő vezette be a rajztechnikába. Aztán két ismertnevű barátját már azzal vitte el a szeánszra: „Meglássátok, itt csodaszép jelenség lesz.” Úgy viselkedett, mint aki tudja, hogy mi lesz. De azért ő maga sose csalt.

Torday és Flesch urak hozzátették:

—Az ülés végén gyanús nyomokat találtunk s oldalt a fej lapossága is elárulta, hogy ez rajz és nem materializációs jelenség. Tárgyaltuk, de senki

nem mondott pozitívot. Később jelezte dr. Stark, hogy csalás történt. Azonnal fölkerestük. Csak burkoltan árulta el, hogy ő is csak következtet. Sassy pedig azt mondta, hogy semmi köze véle; magától jött rá, miután László tőle pasztellkrétát kért. Starkék magatartását a kísérletezők elítélték, mert se előre nem értesítették őket, se utólag nem foglalták írásba a történeteket s konkrétummal nem szolgált egyik se, csak sejtésekkel. Többé nem hívták meg őket ülésre.

A méregtubus.

Kriminalisztikai nézőpontból is nyomoztam az ügyben. Különösen jellemző a *méregtubus részlete*. László azzal ment Tordayhoz, hogy üldözik egy régi adósság miatt, 450.000 koronát követelnek és zsarolják. De miért? Azt vallotta, hogy ékszert kapott eladásra és nem számolt el a pénzzel; fizessen 24 órán belül, vagy nagy baj lesz, először is följelentik a rendőrségen. Ezután adta volna Sassy a „mérget”, László szerint: esetleg öngyilkosságra való fölhasználás céljából.

Nem hiszem, hogy Sassy csak gondolt volna is ilyenre. Kétségtelen, hogy Lászlóval szemközt a festőművésznak kell hitelt adni. Torday viszont azt mondja, hogy László azért mu-

tatta a tubust, hogy eszébe jusson a régebbi öngyilkosság és megszánja őt, így is történt, de mielőtt a pénzt odaadta volna, maga akart beszélni azzal a bizonyos két zsarolóval. Az állítólagos súlyos mérget pedig másnap orvossal megvizsgáltatta és kiderült, hogy enyhe pasztillák. Sassy is azt mondja, hogy egyszerű lecitint adott.

A jámbor kísérletek mögött sok ilyen kaotikus, fenékgig zavaros ügy kavargog.

A leleplezett leleplező.

Flesch Antal vallomása.

Élesen jellemző, sok regényfejezetnél érdekesebb nyilatkozatot kaptam Flesch Antaltól, Torday egyik hívétől. 1923 december hó 27-ét, a kritikus ülés napját sok oly momentum előzte meg, ami arra az elhatározásra juttatott, hogy a médium ténykedéseit a jövőben a legteljesebb idegenkedéssel fogadjam. Ugyanis néhány nappal a fent említett ülés előtt tudomásomra jutott, hogy az alatt a 2 és ½ hónap alatt, míg gyengélkedésére hivatkozva beszüntette kísérleti üléseinket, másutt, elmondása szerint egy orvostanárokból álló körben üléseket tartott. Amikor erre vonatkozólag megkérdeztem és keresztkérdésekkel zavarba hoztam, az ügyet ezzel intézte el: „nézze Flesch,

úr, ez megtörtént, segíteni úgysem lehet rajta, ne bolygassuk”. Dacára erős igyekezetemnek, nem tudtam kivenni belőle többet, minthogy az Aradi-utcában, egy ismeretlen helyen, spiritiszta körben, — tehát ekkor már az orvostanárok spiritisztákká módosultak, — volt az ülés igen szép eredménnyel, mert a plazmikus jelenséget le is fényképezték. Tudni kell, hogy mikor fogságából szabadultan valóssággal visszakönyörögte magát hozzánk, nem a legteljesebben bíztunk benne és éppen ezért üléseink kezdetén tartva attól, hogy ismét züllött társaságba keveredik s azért majd nekünk is felelnünk kell, egy erkölcsi megállapodást létesítettünk, melyben köteleztük magunkat, hogy rajta kívül a kísérleteink befejeztéig más médiummal nem foglalkozunk, viszont ő a kísérletek zavartalan folytonossága érdekében becsületszavára kijelentette, hogy a kísérleti ülések, vizsgálatok befejezése előtt más egyéneknél vagy körben, ülésen mint aktív szereplő hozzájárulásunk nélkül nem vesz részt. Ezek után nagyon vártam az első ülést, amikor is közvetlenül a médiumot eltakaró egyik függöny szárnya előtt ültem, úgy hogy még a legkisebb lélegzetvételét is figyelemmel kísérhettem. Nem tűnt fel az ülés befejezése előtt így semmi gyanús kö-

rülmény, annyival is inkább, mert kezeit egy-két perc kivételével lefogva tartottuk. Az ülés végefelé azonban kezeit el kellett engednünk, mert az „operatőr” egy fejet akart tömöríteni a plazmikus anyagból, amelynek összesűríthetése végett erősen legyöngíttette a vörös fényt. Úgy látszik azonban, ekkor valami baleset következett be a manipulációban, mert azok, kik a függöny közvetlen közelében ültek, olyanfajta csobbanást hallhattak, amely a vizes ruhának vagy nagyobb mennyiségű köpetnek a földre esésére emlékeztetett. Ettől kezdve meggyőződésemmé lett, hogy a médium csalt. Feltevésem bevált, mert ez után jelenség nem volt, hanem ötpercnyi időtartam után oly zavaró tünetek mutatkoztak, amelyek az ülés befejezését tették szükségessé. A médium még tranceban volt, mikor a villanyt felgyújtottuk. Én szokás szerint eléje lépve hónaljon fogtam, hogy a néhány lépésnyire levő sezlont hoz vezessem. Bár sok időm nem volt a vizsgálódásra, mert feltűnő gyorsasággal igyekezett a sezlont elérni, valósággal tolvaj engem maga előtt, mégis sikerült egy pillantással megállapítanom, hogy ott sem köpetnek, sem másnak még csak nyoma sem volt. Ezután lábaira néztem, mert bal lábát nem melte annyira, mint kellett volna

járás közben és meglepetve láttam a nagy és kisujj között a test színéhez hasonló gaze-nak egy-egy az észrevehetetlenségig beékelte csücskét. A sezlonhoz érve a takaró alá dugta lábfejeit és kinyújtott karokkal előre-hajolva, megtámasztotta felsőtestét, közben bal lábát jobb- és balra csúsztatva, megszabadítani igyekezett ujjait helyesebben lábát a közzé ékelte, már felesleges tehertől. Abban a pillanatban, amikor a láb mozgása megszűnt, felsőtestét hátravetve igyekezett tudtuladni a transzé megszűntét, szemeit is kinyitva, melyek ez ideig csukva voltak. Rövid, a díványon eltöltött pihenés után a másik szobába küldtük öltözködni, mert az ülés előtt mindig más helyiségben kellett vetkőznie. Az öltözködése alatti időt felhasználva, elmondtam tapasztalataimat a jelenlévő uraknak és a sezlont felemelve, elővettük a gaze-darabot, amely hosszúságra, úgy mint szélességre megfelelt a látott plazmának. A gazét visszahelyeztük, hogy lássuk a további fejleményeket: önleplezés akar-e lenni. Mert akkor bizonyítékként otthagya manipulációja tárgyát, vagy pedig elviszi, hogy nyoma ne maradjon s akkor folytatni akarja kisdéd játékait. Nagyon nyugtalan lehetett, mert alig néhány perc alatt felöltözött és visszajött. Egyszer csak ijedt

arccal néz ujjaira és konstatálja jegygyűrűjének hiányát. Keresés közben természetesen alányúl a dívány alá és egy mesteri fogással gyűrű helyett, amely, mint később kitűnt, télikabátjának belső zsebében volt, a gazdarabot súlyeszi jobb zsebébe. László véleményem szerint egy zseniális egyéniség alkalmi eszköze volt és az ma is, amikor cselekedeteinek undorító voltát „nekem az volt a szándékom, hogy utólag leleplezem magam“ vagy „azért türtem az ez ülésekkel járó kellemetlenségeket, mert a tudománynak és az igazságnak akartam ezáltal szolgálatot tenni“ kijelentésekkel igyekszik elfogadhatóbbá tenni. Két momentum lehet csak, mely őt a förtelmes játékba kényszerítette, az egyik a börtöntől való rettegés, a másik pedig az az idegen hajtóerő, mely mindezt sértett hiúságának tébolyában elgondolta és ezzel a félig művelt beteglelkű emberrel végre is hajtatta. Erre engednek következtetni Lászlónak búcsúszavai: „én távozom, de higgyék el az urak, hogy én csak egy áldozat vagyok“. — Ha semmit, de ezt hinni kell, ami azonban nem jelenti azt, hogy ő a tudomány és az igazság áldozata, mert e két valósággal szent fogalom még „a cél szentesíti az eszközt“ jelszó mellett sem tür meg sorozatos hazudozást és csalásokat.

Méreg és revolver.

— *Sassyék nyilatkozata* —

Mintegy 1 ½ évvel ezelőtt egy szűkebbkörű lelkes társaság foglalkozott László „mediális” jelenségeivel. Ott észleltük először az u. n. „ód” kisugárzási tüneteményeket, melyeket minden kommentár nélkül fogadtunk és a jegyzőkönyveket aláírtuk.

A társaság teljes csendben, nyilvánosságot mellőzve dolgozott és a komoly, művelt emberek munkáiban mi is nagy ambícióval óhajtottunk résztvenni.

Mindenki, aki az okkult tudománnyal foglalkozik, jól tudja, hogy e teleplazmás kísérleteknél az ellenőrzésnek rigorózus szabályai és határai vannak, melyeknek átlépése a külföldi gyakorlatok szerint a médiumra életveszélyes is lehet. Ebből következik az az ismert tény, hogy a spirítiszták azokat, kik e generális tételt nem tartják be, mint szkeptikusokat már eleve igyekeznek körükből kizárni.

Ezeknek a tényeknek a tudatában elhatároztuk, hogy a Metafizikai Társaság összejövetele idején *kívül*, foglalkozni fogunk László László „médiumitása”-val. Anamnezist vettünk föl múltjáról és viselt dolgairól. Analízis alá vettük jellemét és egész egyéniségét. Ebből az okból László László he-

teken át eljárt Sassy műtermébe, ahol magaviseletéből és szavaiból, melyek a keresztkérdések hatása alatt észrevétlenül fejlődtek vallomásokká, fölépítettük és megkonstruáltuk készülő terveit a mi külön hármas összejöveleinkben.

Például László László többször mutogatta a vele együtt öngyilkosságot elkövetett „E” leány fényképét. Közben a rajz és festészet technikai kérdései iránt érdeklődött. A portréfestészet nehézségei között különösen a szemek ábrázolása izgatta s célzott arra, hogy miképp lehetne azt megtanulni. Sassy nem akarta a célzást elérteni és másra terelte a témát. Mindezek a szimptómák előre sejtették velünk, hogy László László a legközelebbi szeánszon „E” nő festett fejét fogja megjelentetni. Tiszta logikával következtettük ezt s így is történt.

A zártkörű társaság ülésére menve, dr. Stark és Sassy között élénk vitaközlés támadt. Ugyanis Stark dr. kijelentette, hogy logikus következtéseink beigazolódása esetén *odalép és leleplezi Lászlót*. Majd meghajlott Sassy azon érvelése előtt, hogy ezeket a lelkes és jóhiszemű embereket nem szabad egyszerre ilyen súlyos megpróbáltatásnak kitenni és a hitüket brutálisan lerombolni, hanem foko-

zatosan gyűjtve az adatokat, módot kell adni arra, hogy *lehetőleg saját maguk győződjenek meg félrevezettségükről*. A metafizikusok egy része fanatizmusánál fogva a legdrasztikusabb bizonyítékokra is magyarázatokat keres és talál. Sok-sok dokumentum szükséges az ő meggyőződésükhöz. Ez érvek hatása alatt dr. Stark az ülésen passzív magatartást ígért.

Az ülés megkezdődött és a jelenség primitívsége és egyéb goromba hibái dacára is fényesen sikerült. Az ülés után dr. Stark Sassy érvelését ismét megfontolás tárgyává tette és így elhatározta a leleplezést. E célból magához kérte Lászlót, aki *hármunk jelenlétében bevallotta a csalást, indokul hozva föl, hogy ezzel akarta honorálni a társaság vezetőinek irányában tanúsított jóindulatát és fáradozásait*.

A történetek után dr. Stark felfedte László manipulációit a kis társaság vezetőinek. A következmények igazolták Sassyt, amennyiben az akceptálás helyett üléseikről és kísérleteikről kizártak bennünket. Abszolút korrekt és becsületes viselkedésünkkel szemben, a társaság „spiritus rektorait” látták bennünk, kik (szerintük) a társaság működését lehetetlenné akarjuk tenni. Sassy nem hagyta abba működését. A legegyszerűbb, — többnyire tréfás eszközökkel próbálta a társa-

ságot jobb belátásra bírni. Ilyenek voltak két „apport“-levél és égy kicsi csomag. E küldemények „apport“-jelenségeinek a lényegé az volt, hogy László, miként a teieplazmás jelenségeknél, ebben is kiszolgáltassa magát nekünk.

Ezek az események még elvakultabbá tették a tagokat ellenünk. László leleplezéséről a tagok között az a hír terjedt, hogy az jegyzőkönyvileg hitelesítve és általa aláírva birtokunkban van. Nem akarták elhinni, hogy mi csupán a magunk számára dolgoztunk és attól tartottak, hogy publikálás révén működésüket lehetetlenné tesszük. Hogy téves feltevésükről meggyőzzük őket, szívesen adtuk írásba, hogy birtokunkban semmiféle jegyzőkönyv nincs, A László-féle erkölcsi bizonyítványt három indokkal adtuk ki.

1. Baráti kíméletünk a Métopszihi-kai Társaság vezetője iránt, akinek máris rengeteg gyötrődésébe került az a félelem, hogy Lászlóról, mint médiumról való irodalmi értekezlete holtpontra jutott.

2. Nem volt eszközünk az ő hitükkel szemben arra, hogy László immoralis voltáról a médialitásban — meggyőzzük őket.

3. Mert van valami tragikusan karikatúraszerű groteszkség abban, ami-

kor e Metapszihikai Társulat, mint erkölcsi testület, egy többszörösen büntetett, rovottmúltú ex-lakatossegéd médiuma számára, tőlünk erkölcsi bizonyítványt kér. Bevalljuk, nem tudunk ellentállni annak a perverz humornak, hogy írásban nyilvánítsuk ki a hírhedt László Lászlóról, hogy ő egy tökéletes gentleman. Ebben az értelemben mindig helytállunk ezen erkölcsi bizonyítvány kiadásáért.

II.

Most pedig, hogy bemutattuk szereplésünket, reflektálunk azokra a vádakra is, mintha László László manipulációinak mi lettünk volna az indítókai. Ha a Metapszihikai Társulattól indult ki volna ez a föltevés, hogy mi hipnotizáltuk László médiumot és úgy instruáltuk volna néki az összes jelenségeket, kérjük akkor, ama nagytekintélyű spiritiszta tudós urakat, adják magyarázatát ama csodának, hogy a Metapszihikai Társaság ülésein már akkor is folytak a László-féle manipulációs ülések, amikor mi még nem ismertük sem a médiumot, sem a Metapszihikai Társaságot így csak hírből hallottunk az ott végbement csodákról

Ha tehát nem ismertük a társaságot és nem ismertük főleg Lászlót, a mé-

diumot, hogyan szuggerálhattuk volna akkor őt a csalásokra?. Avagy a Metapszihikai Társaság egyes tagjai azt hiszik, hogy a sok Isteni csoda közt még ez is lehet?

Másik vádjuk Sassy ellen az, hogy lélekelemzési technikájában rettenetes hatácu mérget adott László kezébe, hogy azzal először a Társaságot irtsa ki, aztán saját magát mérgezze el stb.

Orvosilag közismert tény, hogy az analizált egyén, — ellenségévé válik analizálójának. Ellene, olykor élete ellen is tör. E ténynek ismeretét sokszor mint próbát használja fel az analizáló. És ebben csúcsosodik ki a mérreg-história.

Ugyanis Sassy előre elkészített festő-állványán egy megivásra szánt vízzel lelt poharat. Aztán átadta azt a bizonyos erős mérget Lászlónak, hogy vigye majd el a Metapszihikai Társulat híres külföldi fővegyészehez és okkultistájához elemzés végett. Közben Sassy készakarva magára hagyta Lászlót a műteremben, hogy esetleges gyűlölete felfokozódásában, a mérreggel és a kikészített pohár vízzel manipulálhasson. E kísérletből látta meg később Sassy azt, hogy László mélységeiben megvannak ugyan az apró bűnözésre való hajlandóságok, melyek a *gyilkosság ösztönéig azonban nem fokozódnak.*

A méregtabletták Lászlónál maradtak. És ezt a borzasztó mérget, melynek neve „Lecitin tabletta”, felhasználta László saját elhatározásából arra a célra, hogy vele a Metapszihikai Társaságot (mint a Társaság egyes tagjai mondják) megrevolverezze. Arról aztán már mi nem tehattünk, hogy ez az általuk oly rettenetes hatásúnak feltüntetett mérget, ideggyöngge embereknek való orvosság volt.

Végkonkluzióképpen mindhármunknak az a meggyőződése, hogy mégsem mindegy a Metapszihikai Társaságnak az, hogy egy lakatoslegény vezette félre és leplezte le őket aránylag naiv és primitív trükkökkel. Csalódásuk, úgy véljük, kellemesebb lenne, ha a nyilvánosság számára úgy tűnethetnék fel, hogy mi, mint bűntársak szerepeljünk a László-féle ügyekben. Vájjon lehetséges-e az, hogy a Metapszihikai Társulat egyes tagjai nem rendelkeznek annyi logikával, hogy ha az ilyen morál insanityben levő ember, mint László, a legkisebb immorális vádat is tudná felhozni ellenünk, Ő, vagy a környezete nem használná-e fel rögtön?

Végeredményben pedig tragikomikusan hat ránk az, hogy amikor a Metapszihikai Társaság egyes tagjai minden tudományos alap nélkül olyan térre lépnek, aminek átfogásához ere-

jük nincs, tehát alábuktak, e bukásukban is kihasználják — ami mindig is a legfontosabb volt számukra — a nyilvánosságot.

Sassy Attila
festő.

Dr. Stark Jenő,
orvos.

Dr. Janovich Tibor,
kir. törvényszéki bíró.

Schrenck-Nolzing ellentámadása.

Dátum szerint utolsó a spiritiszta-
botrány anyagában báró Schrenck-
Notzing tanulmánya.

A László-féle leleplezés, amely a budapesti spiritiszták közt oly méhetetlen izgalmat támasztott, a nagy külföldi lapok cikkei révén nagyobbára azt a tényállást juttatta a köztudatba, hogy egy műveletlen fiatal műszerész hónapokon át jelentékeny tudósokat vezetett orruknál fogva a libazsiros vattából csinált teleplazmával. Különösen azért tartották jelentősnek az egész leleplezést, mivel a becsapott tudósok közt ott volt dr. *Schrenck-Nolzing* és a helyszínén maga nézte végig az okkult jelenségek sorozatát. Schrenck-Notzing később „László László médium csalása” címmel külön füzetet bocsátott közre Oswald Mutze lipcsei kiadó útján. A csalásról a következőket írja:

— Ez az álmédium különféle csaló-

módszerekkel élt s a körülményekhez képest változtatta programját. A fényjelenségek előidézéséhez László „szigetelővásznot” használt. A papírból való plazmát a függöny mögött preparálta, olykor leszakított belőle, rájaült, vagy le is nyelte, ami gyomorbántalmat okozott. A földremászó substanciát állítólag fonalakkal és vékony drótokkal hozta létre. Talált egy különös alakú követ, amelyet zsebrevágva apportjelenségekre használt föl. Az ülés előtt eldugta a papírba göngyölt apró követ a fotelbe, épp az egyik ellenőrző személy ülése alá. Amikor a szoba egészen sötét lett, kiszedte a csomagocskát és a fejére tette. Ezután szólt, hogy a kezeit is szigorúan ellenőrizték. Miután az megtörtént, a követ heves lökéssel nagy ívben dobta a szobán át. Amikor fölgyújtottak, messze tőle a földön találták meg.

Egy egészen kiszáradt gumikeztyűt találtak utólag Torday lakásának átkutatása alkalmával egy párnázott székben — amely előbb a fülkében állt — a támlány és az ülés közt a huzat alá dugva. Ezt arra használta, hogy kézszerű formákat hozzon létre; a szeánszokon.

Az egyik jegyzőkönyv szerint, amely az április 24-iki ülésről szól, Lászlót egy bizottság 24 órán át figyelte. Mindenféle vizsgálat, hashajtószer és gyo-

mormosás is volt. László mégis tudott csalni. Egy orvosi gumikeztyű ujjába dugta a vattát és a gaze-darabot, aztán annyira föltolta végbelébe, hogy a digitalvizsgálat semmit se talált. Az ágyban hirtelen kivette és eldugta, hogy a ricinusolaj hatásakor akadály ne legyen. Mielőtt a szobát elhagyta volna, hogy az ülésre menjen, a gumiujjat megint betette és így csempészte a fülkébe. Máskor cipőbe, szájába, hóna alá, függöny és szék alá dugta el, sőt az ellenőrző személyek zsebébe is. Főanyaga gaze-szallagokból és vattából állt, amely libazsírral volt bekenve. Továbbá foszforgyufaszáלבól, gumizsinórból és cigarettából, amelynek szopókájába kevés olajat töltött.

A fülkében való ülés alatt László csak akkor tudott csalni, ha a keze valahogy szabadon volt. Nekem mindig föltűnt a vizsgálatnak az a hiányossága, hogy a függöny eléjehuzásakor, amit mindig ő kívánt, időnkint elengedték a kezét, úgy hogy alkalma volt az előkészített tárgyak kiszedésére és újra-eldugására.

Az esztendőn át következetesen végzett csalások rugói főképp László pszihéjében található meg. Ez nem is volt olyan engedelmes, vak eszköz, amilyennek eleinte gondolták. László súlyos pszihopata, bizonyos erkölcsi apátiával, megbízhatatlan, önző, hiú,

hazug, mindig pénzsükségben, rossz befolyásnak könnyen enged, szívesen díszíti magát idegen tollakkal, fantasztikus szósszal leöntött és idegenszavakkal teletűzdelt, föllengző leveleket firkál a különböző mennyasszonyainak. Szenvedéllyel álmodoz arról, hogy sok pénzt keres, de a módokat és eszközöket egyáltalán nemváltogtja. Tetszeleg a spiritiszta-leleplező hős szerepében, magyarázza a materializációs jelenségeket, szaladgál a riporterekhez és nagyrészt hazug és egymással ellenkező vallomásokat tesz.

Mielőtt Lászlót leleplezték volna, Schrenck-Notzing már akkor gyanút fogott az egyik budapesti ülésen. Ez kiderül abból a levélből is, amelyet október 15-én küldött Tordainak: „Ami a László-féle kísérleteket illeti, fönntartás nélkül el kel ismernem az ön metodikus eljárását, tudományos komolyságát és önzetlenségét. De hártározottan lebeszélem arról, hogy a legközelebbi időben a nyilvánosság elé lépjen, mert ahhoz még nem elég érett az eredmény s bizonyos részletek homályosak. Nem lehet felfogni, hogyan támadnak ezek a fehér teleplazma-képek, különösen az éles kontrolinál. Az ellenségek még joggal hangoztatnak némi kifogásokat. Ha a szigorúan szkeptikus álláspontra he-

lyezkedem, még mindig találok vitás pontokat és bizonyos ellentmondásokat — más médiumoknál tett hasonló tapasztalásokkal. Az anyag, melyet én érintetlenül láttam, száraz, kemény, rendkívül tényálló és egyáltalán semmiképp se különbözik a rendes kereskedelmi produktumoktól. Sajátságaiából, amennyire én meg tudtam figyelni, lehetetlen a szupranormális eredetre következtetni és hiányzik a többi ismertetőjel is, ami más médiumoknál mutatkozik. A fejek sem élethű, sem képszerű benyomást nem tesznek. Megfigyeltem dr. Benzúrral, hogy a legutóbbi ülésen a fej a médium erős fúvása következtében mint valami gumilabda dagadt. Ezek a kísérletek még nem eléggé meggyőzők s határozott ellentéteket is mutatnak más tapasztalásokkal szemközt. Szükségesnek vélem tehát, hogy a legközelebbi alkalommal egy olyan fejet gyorsan és váratlanul, szelíd kényszerrel elvegyenek tőle. Meg kell vizsgálni, mert hisz nem lehet mindent vakon szupranormálisnak elfogadni, a beigazolt valódi jelenségek ellenére sem.

A „Tüzek” szerzője az — égi tűzről.

A metapszihikusok nemzetközi patinájú nevekre hivatkoznak, amikor éles kérdőjeleket tolnak elébük: *Flamma-*

rion, Richet, Grammont, Crawford és Oesterreich tekintélyes neveire. Legutóbb dr. Hans Müller, a *Tüzek* és más színdarabok szerzője liferált jellemző leírást épp a leginkább tagadott csodáról, a *levitációról*, amikor a médium fölemelkedik a levegőbe és a nehézkedés törvénye ellenére szabadon lebeg az űrben.

Dr. Holub Ödön főorvos vezetésével több ilyen ülés folyt le a híres *Willy Sch.* produkciójával. A résztvevők félkörben alkották a láncot s közvetlenül előttük állt a médium, aki gyors, automatikus transzba esett. A transzban összeköti lábait. Testét magavilágító tüvel rakja teli, ahol csak ruha takarja, összekötve világító teleppel, úgy hogy egész alakja világít, minden mozdulatnál. Kétfelől fogják a¹ kezét, A hipnotizált test rángatózni kezd, mintha földalatti akarat lökné el a földtől. Egyszerre fölemelkedik. Már csillogva csüng a légben, mint egy ragyogó pehely. A stopperóra rákezd s a vezető hangosan olvassa: huszonegy, huszonkettő, huszonhárom . . . Majdnem a mennyezet alatt van már a világító emberi test, vízszintesen kinyujtózva fekszik; mint valami legyező, szárnyal egybekötött lábaival balról-jobbra és jobbról-balra: Mi ez? Csalás? Nem lehet csak földi fortély. Égi tűz

kell, hogy fűtse a lelki motorját.

— Meggyőződünk róla, — írja Müller — hogy sehol létra, drót, vagy akármilyen más segítőeszköz. A médium teste annyi erőt választ ki, hogy specifikus súlya megfelelően csekélyebb lesz? Láthatatlan fogókarokat, támasztagokat bocsájt ki, amelyek viszik és tartják? Vagy elég maga az akarat, arra, hogy Ikarus viaszszárnyait pótolja? Csaknem öt percig tart a levitáció. Willy teste nehezen, szinte lélektelenül esik le.

A legutóbbi ülésen jelen volt a bécsi orvosi kamara elnöke, a steinhofi elmegyógyító-intézet direktora, Emanuel de *Marnay-Baruch* newyorki fiziológus tanár, egy híres nemzetgazdász és mások. Itt az asztallap i, fölemelkedett, s egyéb tárgyak szintén. Dr. Hans Müller végül ezt mondja:

— Jön az új világ! És az emberek?! Hittek valaha a föld mozgásában? Az X-sugarak átvilágító képességében? Az aeroplanban? A dróttalan távíróban? A relativitás törvényében? Ami után ma egy gyerek se fordul vissza az utcán, azért még tegnap boszorkányokat égettek el. De az idő mégis halad tovább és egyszer majd főikéi a nap az okkult világ fölött is. Ami ma tikkadt, mély álmok koraszülöttjének látszik, ki tudja:

talán már holnap a megismerés nyugodt, aranyos fényében áll?

Új kísérletek.

Sante-Ligide tanár a párizsi kutatóintézet vezető bizottságának elnöke nemrég ezt írta:

— A *clairvoyance*, az ólomjelenségek, a materializációk és a parapszihika nagyszámú tüneményei szükségessé teszik a tudományos vizsgálatot és nem kerülhetnek le a napirendről csak azért, mivel csalók is akadnak. Ezek a tünemények az emberben oly dinamikus és pszihikai (erőtani és lelki) erőket tárnak föl, amelyek fölülmúlják a rendes mértéket. Tanulmányozásuk ahhoz segít, hogy az élet nagy kérdéseit a modern kísérleti módszerek világosságában szemléljük. A metapszihológia ma már leginkább alkalmas tudománynak látszik arra a célra, hogy az emberiség társadalmi és erkölcsi életét átalakítsa. Nagyon sajnálatos, hogy egyes országokban hiányzik a kellő berendezés, sok finom műszer és más egyéb.

Ilyen kísérletek talán legnagyobb számban folytak a berlini dr. *Grünwald* laboratóriumában s újabban egy budapesti orvosnál is, — de csak állandóan zárt ajtók mögött, hogy „indiszkrétciók ne történjenek“.

Németország egyik legkiválóbb metapszichológusával kapcsolatban döbbenetes részleteket mondtak el arról a magyar államférfiúról is, aki súlyos lelki tragédia után került — akárcsak *Széchenyi István* — külföldi gyógyító-intézetbe. Szándéka nemes volt, de a realizálás nem sikerült. Körülötte olyan kísérletek történtek, amelyek az *emberi agyra ható erők legkomplikáltabb ismert módszerein is túltesznek*. Sajnos, ma még nem lehet az ügy részleteit ismertetni, de rövid idő múlva talán maga a gyógyult férfiú beszél majd róluk.

Budapesten a sokszor szintén okkult tüneteményeknek tartott hipnotikus gyógyító-jelenségekről dr. *Schaffer Károly* egyetemi tanár nyilatkozott előttem leginkább *illetékes* és érdekes módon, viszont a metapszihikai kutatással nem óhajt foglalkozni. Amit ő elmondott, azt egyik tavalyi előadásomban reprodukáltam. Utána hosszú ideig beszélgettem egy másik professzorral, aki nem óhajt itt névvel szerepelni, s ezt a nyilatkozata okolja meg:

— Ott voltam az angliai kongresszuson, ahol egy decennium óta végre újra találkoztak a fiziológusok. Nagy föltűnést keltett a párizsi Charles Richet előadása. Idézte az ismertnevű tudósokat, akik a tapasztalati mód-

szer helyett a kísérleti útra térve, érték el nagyszabású eredményeiket, kifejtette, hogy milyen más útjai is lehetnek a megismerésnek azonkívül, ami az öt érzékszervünk útján jöhet létre. Adatokat sorolt föl annak az igazolására, hogy a spiritiszta fenomének az élettan minő jelentős új útját alkotják. Sokféle adata közül csak egyet említek. Amikor az álmokról beszélt, szólt arról a különös érzékenységről, a kriptesztéziáról, amellyel eddig ismeretlen módon tudunk érzékelni. Párhuzamot vont a modern fizika vívmányaival, majd a Röntgennel, a rádiummal és a többi sokáig el se hitt csodákkal. Bár sohse volt spiritiszta, föltétlenül hisz bizonyos fenoménekben, mert meggyőződött rólok. Richet kétségtelenül nagy tudós, a *Sorbonne* Nobel-díjas tanára s életének főműve is a metapszihikáról ad számot (*Traite de métapsychique*, 1922). Aki tehát a László-botrány szempontjából nézi és lenézi a materializáción kívül az egész tünemény-sorozatot is, végső ítéletformálás előtt olvassa még el a szaktudósok legújabb tanulmányait.

Mindkét oldalról kapott tudományos nézetek kimerítő, pártatlan ismertetését majd külön nagyobb könyvben teszem közzé.

A konkrét budapesti események leg-

főbb konzekvenciája talán az lehetne, hogy maga a közönség sohase végezzen spiritiszta vagy más efféle kísérletet,— mert az súlyosan megárvhat és bízza hozzáértő tudósokra a tünemények alaposságának megállapítását. A csalókkal és zsarolókkal pedig majd végez a rendőrség.

László féle "szellemkesztyű"